

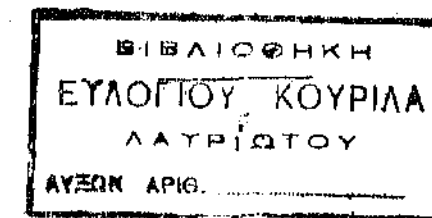
ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ

1879

[ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ—ΙΟΥΝΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 6.—ΔΕΔΕΜ. ΦΡ. 8.

ΑΘΗΝΗΣ

Γραφείον της 'Εστίας: 'Οδός Σταδίου, 6.

1879

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ἑβδομῶς

Συνδρομή ἑτήσια: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.— Διευθυνταὶ ἀποστέλλουσιν δωρεάν ἑξ ἑαυτῶν ἑπτά τεύχη καὶ εἰς ἐξῆς—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σαβίου, 0.

17 Ἰουνίου 1879

ΣΦΡΑΓΙΣ ΤΗΣ
ἐπι τῶν Ἑσωτερικῶν Γραμματείων τῆς Ἐπικρατείας.

[Ἐκ τῆς Συλλογῆς Παύλου Λάμπρου.]

Γραμματεία τῆς Ἐπικρατείας ὑπῆρχον καὶ πρὸ τῆς ἐλευσεως τοῦ Κυβερνήτου, ἰσοδυναμοῦσαι πρὸς τὰ διάφορα ὑπουργεῖα. Ὅτε ἦλθεν ὁ Κυβερνήτης διώρισεν ἕνα μόνον Γραμματεῖα τῆς Ἐπικρατείας, τὸν ἀείμνηστον Σπ. Τρικούπη, τοῦ ἵμοιου παραιτηθέντος διορίσθη ὁ Σπ. Πλατῆς. Ἡ αὕτη τάξις ἐξηκολούθησε μέχρι τῆς λήξεως τῆς ἐν Ἄργει Δ' Συνελεύσεως. Μετὰ τὴν Συνέλευσιν αὐτὴν ἐγένεον πάλιν αἱ Γραμματεῖαι τῆς Ἐπικρατείας οἷον τῶν Ἑσωτερικῶν, τῆς Δικαιοσύνης κλπ. Τὴν τάξιν αὐτὴν ἐξηκολούθησε καὶ ἡ Μεγαρικὴ Συνέλευσις. Τοῦτο δὲ ἐξηκολούθησε καὶ κατὰ τὴν ἐλευσιν τοῦ Ὁθωνος μέχρι τοῦ Συντάγματος τοῦ 1843, ὅτε αἱ Γραμματεῖαι μετεωρομάσθησαν Ἰπουργεῖα. Σ. τ. Δ.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΓΗΣ

ἐν ἡμέραις ὀγδοήκοντα.

[Μυθιστορία Ἰουλίου Βέρν.—Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου].

Συνίξις καὶ τέλος: τὴν σελ. 886.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΔ'.

Ὅπου ὁ Φιλέας πράττει ὅ,τι οὐδέποτε ἐπραξεν.

Ὁ Φιλέας Φόγ ἐφυλακίσθη ἐν τῇ σταθμῷ τοῦ τελωνείου τοῦ Λίβερπουλ, ἐμελλε δὲ νὰ διαγαγῆ ἐν αὐτῇ τὴν νύκτα, ἀναμένων τὴν εἰς Λονδίνον μεταγωγὴν του.

Κατὰ τὴν στιγμήν τῆς συλλήψεως ὁ Πονηρίδης ἠθέλησε νὰ ὀρμήσῃ κατὰ τοῦ ἀστυνομικοῦ πράκτορος, ἀλλ' οἱ κλητῆρες τὸν ἐμπόδισαν. Ἡ δὲ κ. Λουδά, τρομάξασα πρὸς τὴν ἀγροικίαν τῆς συλλήψεως, καὶ οὐδὲν γνωρίζουσα, δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ τί συνέβαιεν. Ὁ Πονηρίδης ὁμοίως τῇ

* Ἐνεκα τοῦ ἐν τῇ κειμένῳ ἀναταποδύτου λογοπαγνίου, ὁ περ ὑπανίσταται καὶ ἡ ἐν πρωτοτύπῳ ἐπιγραφή τοῦ κεφαλαίου τούτου, ἡλλαγὴ αὕτη κατ' ἀνάγκην.

Σ. τ. Α.

ἐξήγησεν, ὅτι ὁ κ. Φόγ; ὁ ἐντιμὸς καὶ γενναῖος εὐπατριδης, εἰς δὲν ὤφειλε τὴν ζωὴν του, συναλαμβάνετο ὡς κλέπτῃς. Ἡ νεαρὰ γυνὴ διεμαρτυρήθη κατὰ τοιαύτης ὑπονοίας, ἡ καρδιά τῆς ἡγανάκτησε, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἐπληρώθησαν δακρύων, ὅτε εἶδεν ὅτι οὐδὲν ἠδύνατο νὰ πράξῃ οὐδὲ ν' ἀποπειραθῆ πρὸς σωτηρίαν τοῦ σωτήρος τῆς.

Ὡς πρὸς τὸν Φιξ, συνέλαβεν οὕτως τὸν εὐπατριδην, διότι καθήκόν του ἦτο νὰ τὸν συλλάβῃ ἔνοχον ἢ μή. Τὰ δικαστήρια ἐμελλον ν' ἀποφασίσωσι.

Τότε ὁμοίως ἐπῆλθεν εἰς τὸν Πονηρίδην ἡ φρενὴ ἰδέα, ὅτι αὐτὸς μόνος ἦτο πάντων αἰτία. Διὰ τὴν ἀληθῶς, νὰ κρύψῃ τὸ πρῶγμα εἰς τὸν κ. Φόγ; Διὰ τὴν ἀπεφάσισε νὰ μὴν εἶπῃ τίποτε εἰς τὸν κύριόν του, ὅτε ὁ Φιξ ἀπεκάλυψεν εἰς αὐτὸν τὴν ιδιότητα καὶ τὴν ἀποστολὴν του; Ἄν ὁ κ. Φόγ ἐμάνθανεν ἐγκαίρως τὰ διατρέχοντα, ἤθελε βεβαίως παράσχῃ εἰς τὸν Φιξ ἀποδείξεις τῆς ἀθωότητός του, ἤθελε καταδείξει εἰς αὐτὸν τὴν πλάνην του, καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν ἤθελε μεταφέρει δι' ἐξόδων του καὶ μεθ' ἐξουτοῦ τὸν ἀλήθειον ἐκείνον πράκτορα, οὕτως πρῶτη φροντίς ὑπέσχῃ νὰ τὸν συλλάβῃ, καθ' ἣν στιγμήν ἐπάτει τὸ ἔδαφος τοῦ Ἠνωμένου Βασιλείου. Ἀναλογιζόμενος τὰ σφάλματα καὶ τὰς ἀπερισχεψίας του, ὁ ταλαίπωρος νέος κατελήθη ὑπὸ ὀξυτάτων ἐλέγχων συνειδήσεως. Διεβρόχη εἰς κλαυθμούς, ἡ ἀπελπισία του προῦξενεὶ οἶκτον, καὶ ἤθελε νὰ θραύσῃ τὴν κεφαλὴν του κατὰ τοῦ τοίχου.

Ἡ κ. Λουδά καὶ αὐτὸς ἐμειναν, βίᾳ τοῦ φύχους, ὑπὸ τὸ περιστυλιον τοῦ τελωνείου, μὴ θέλοντες νὰ φύγωσι, καὶ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἴδωσιν εἰτι ἀπαξ τὸν κ. Φόγ.

Οὗτος ἦν ἐντελῶς κατεστραμμένος, καὶ κατεστρέφετο καθ' ἣν στιγμήν ἐμελλε νὰ ἐπιτύχῃ τέλος τοῦ σκοποῦ του. Ἡ σύλληψις ἐκείνη τὸν ἠφάνιζεν ἀνεπιστρεπτεῖ. Ἀφίχθεις τὴν μεσημβρίαν, πλὴν εἴκοσι λεπτῶν, τῆς 21 Δεκεμβρίου, εἰς Λίβερπουλ, εἶχεν ἔτι καιρὸν μέχρι τῆς ὀγδοῆς ὥρας καὶ τεσσαράκοντα πέντε λεπτῶν, ὅπως ἐμφανισθῆ εἰς τὸν Ἀναμορφωτικὸν Σύλλογον, ἧτοι ἐννεα ὥρας καὶ δεκαπέντε λεπτά, τῷ ἐγχεριάζοντο δὲ ἕξ μόνον ὥραι μέχρι Λονδίνου.

Ἄν τις τὴν στιγμήν ἐκείνην εἰσῆρχετο εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ τελωνείου, ἤθελεν εὑρεῖ τὸν κ.

Φόγ ακίνητον, καθήμενον επί τινος ξυλίνου σκάμνου, άτάραχον και άόργητον. Άγνωστον άν ένεκαρτέροι, αλλά και ή τελευταία του αυτη άτυχία δέν εφαινότο τουλάχιστον ότι τήν συνεκίνησεν. Είχεν άρα γε συγκεντρωθή έν τή ψυχή του μυρία τις λύσσα έξ εκείνων, αϊτινες εισι φοβεραί διότι καταστέλλονται, και εκρήγνυνται τέλος ανατάσγεται τήν εσχάτην στιγμήν; Άγνωστον. Άλλ' ό κ. Φιλέας Φόγ έμενεν εκεί ήσυχος, και άναμένων. . . τί; Ήλπίζεν έτι; Επιστευεν έτι εις τήν έπιτυχίαν, ότε ή θύρα τής φυλακής εκλείσθη όπισω του;

Όπως δήποτε δ κ. Φόγ απέθηκεν έπιμελώς τό ώρολόγιόν του επί τής τραπέζης, και παρετήρει βαδίζοντας τούς δείκτας. Ουδείς λόγος εξήρχετο τών χειλέων του, αλλά τό βλέμμα του ήτο παραδόξως άτενές.

Έν πάση περιπτώσει ή θέσις του ήτο δεινή, και δια τούς μη δυναμένους ν' αναγνώσωσιν έν τή συνειδήσει εκείνη συνωψίζετο εις τό έξής δίλημμα:

Άν μέν ήτο τίμιος άνθρωπος ό Φιλέας, ήτο καταστραμμένος.

Άν δε ήτο άτιμος, ήτο εις τάς χειρας τής δικαιοσύνης.

Διανοήθη άρα γε τότε να φύγη; Έσκέφθη ν' αναζητήσει δυνατήν τινα έξοδον εκ τής φυλακής εκείνης; Ήδύνατο τις άλλως να τό πιστεύσει, διότι ήλθε στιγμή, καθ' ήν περιήλθε τό δωμάτιον. Άλλ' ή θύρα ήτο στερεώς κεκλεισμένη, και τά παράθυρα έφρασσον ράβδοι σιδηραί. Έκάθισε τότε πάλλιν, εξήγαγε τού κλόπου του τό δρομολόγιον τής όδοιπορίας του, και υπό τήν γραμμήν ήτις περιείχε τάς λέξεις:

21 Δεκεμβρίου, Σάββατον, Λίβερπουλ. προσέθηκεν:

Όγδοηκοστή ήμέρα, 11, 40 π. μ. και άνέμενεν.

Ή πρώτη ώρα έσήμανε τότε εις τό ώρολόγιον τού τελωνείου, ό δε κ. Φόγ παρετήρησεν, ότι τό ιδιόν του προέτρεχε κατά δύο λεπτά.

Κατόπιν έσήμανεν ή δευτέρα! Έπί τή υποθέσει δε, ότι και τότε έτι επέβαινε ταχείας άμαξοστοιχίας, ήδύνατο πάντοτε να φθάσει εις Λονδίνον και τόν Άναμορφωτικόν Σύλλογον πρό τής όγδόης ώρας και τριών τεσσάρτων τής έσπέρας. Τότε τό μέτωπόν του συνωφρούθη μικρόν. . .

Κατά τήν δευτέραν ώραν και τριάκοντα τρία λεπτά θόρυβος άντήχησεν έξω, και πάταγος θυρών ανοιγομένων. Ήκούσθη δε συγχρόνως τού Πονηρίδου και τού Φιζ ή φωνή.

Τό βλέμμα τού Φιλέα Φόγ ήστράψεν επί στιγμήν.

Ή θύρα τού φυλακείου ήνοιγήθη, και ό Φόγ είδε τήν κ. Άουδά, τόν Πονηρίδην και τόν Φιζ, ότινας ώρμησαν πάντες πρός αυτόν.

Ό Φιζ έπνευστία, είχεν άτακτον τήν κόμην. . . δέν ήδύνατο να έμιλήσῃ.

— Κύριε, έπιθύρισε, . . . κύριε. . . σιγγνώμην. . . έμοιότης λυπηρά. . . Ό κλέπτης συνελήφθη. . . πρό τριών ήμερών. . . είσθε ελεύθερος! Ό Φιλέας Φόγ ήτο ελεύθερος!

Έπαιρέθη τότε πρός τήν άστυνομικόν πράκτορα, ήτένησεν επ'αυτήν τό βλέμμα, και εκτελών τήν μόνην επί ζωής του ταχείαν κίνησιν, έφερε τούς δύο του βραχιόνας πρός τά όπισω, και ύψων τούς δύο του γούνους δι' άκριβείας αυτομάτου, κατήνεγκεν αυτούς επί τήν κεφαλήν τού δυστυχοϋς άστυνομικού πράκτορος.

— Ά! ή ψυχή μου τό καταχάρησε! άνέκραξεν ό Πονηρίδης. Να άγγλικαίς γραμμαίς με ύπόληψιν!

Ό Φιζ, κυλισθείς χαμαί, ουδέ λέξιν έπρόφωρεν. Ήξίζεν ό,τι έπαθε.

Ό Φόγ ήμως, ή κ. Άουδά και ό Πονηρίδης κατέλιπον πάραυτα τό τελωνείον, και έπιβάντες άμαξής μετέβησαν έντός δλίγων λεπτών εις τόν σιδηροδρομικόν σταθμόν τού Λίβερπουλ.

Ό Φιλέας ήρώτησεν, άν ήτο έτοιμη ταχεία τις άμαξοστοιχία δια Λονδίνον. Ήτο δευτέρα άρα και τεσσαράκοντα λεπτά. . . τό δε ταχύ ζεύγμα είχεν αναχωρήσει πρό τριάκοντα πέντε λεπτών!

Ό Φιλέας Φόγ παρήγγειλε τότε είδικήν άμαξοστοιχίαν.

Πολλά ταχεία άμαξοστοιχία διατέλουν τήν στιγμήν εκείνην υπό θέρμανσιν' άλλ' ένεκα τών απαιτήσεων τής ύπηρεσίας ή είδική άμαξοστοιχία δέν κατώρθε να καταλήπῃ τόν σταθμόν πρό τής τρίτης ώρας.

Ούτω δε κατά τάς τρεις ό Φιλέας Φόγ, άφού είπεν ιδιαιτέρως λέξεις τινας πρός τήν μηχανικόν περι άμοιβής τινος, άν ήδύνατο να κερδήσῃ, έταχυπόρει εις Λονδίνον, συνοδευόμενος υπό τής νεαρής γυναικός και τού πιστού ύπηρετου του.

Έντός πέντε και ήμισείας ώρών έπρεπε να διανυθῃ τή μεταξύ Λίβερπουλ και Λονδίνου διάστημα. Τό πράγμα ήτο δυνατόν και κατορθωτόν, άν ή όδός ήν ελεύθερα καθ'όλον τής τό μηκος. Άλλ' έμπόδια αναπόφευκτα έβράδυναν τόν δρόμον, και ότε ό ευπατρίδης άφίκετο εις τόν σταθμόν, πάντα τού Λονδίνου τά ώρολόγια έσήμαινον έννά παρά δέκα.

Ούτω δε ό Φιλέας Φόγ, εκτελέσας τήν περι τήν γήν περιόδόν του, επανέκαμπτεν ύστερών κατά πέντε λεπτά τής ώρας.

Είχε χάσει τό στοιχίμα!

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕ΄.

Καθ' ό ό Πονηρίδης εκτελεί τήν παραγγελίαν τού κυρίου του περί η όποιος τήν επαναλήθη. Τήν επάυριον οι κάτοικοι τής Σίβιλ-Ρόου ήθελον μεγάλως εκπληγῆ, άν τις έβεβαίον αυτούς, ότι ό Φιλέας Φόγ είχεν επανέλθει εις τήν κατοικίαν του. Ούρα και παράθυρα ήσαν κατά-

κλειστα, ουδεμία δ' έξωτερικώς εφαινετο μεταβολή.

Ό Φιλέας Φόγ, άμα καταλιπόν τόν σταθμόν, παρήγγειλεν εις τόν Πονηρίδην ν' αναρρήσῃ όλίγα τρόφιμα και μετέβῃ εις τόν οίκόν του. Άπεδέξατο δε έν πάση τή συνήθει αυτου άπαραξία τό δυστύχημά του. Να καταστραφῇ έντελώς! και τούτο χάρις εις τόν άνόητον εκείνον άστυνομικόν πράκτορα! Βαδίσας ασφαλώς καθ' όλην εκείνην τήν μακράν όδοιπορίαν, ανατρέψας μυρία εμπόδια, μυρίους άψηρίσας κινδύνους, εχκαιρήσας μάλιστα και ν' άγαθοεργήσῃ καθ' όδόν. . . να άποτύχη έπειτα εις τό τέρμα, προσκόπτων εις βίαν κτηνώδη, ήν ουτε να προΐδῃ ουτε να καταπολεμήσῃ ήδύνατο! Τό πράγμα άλλως ήτο φοβερόν. Ήκ τής μεγάλης χρηματικής ποσότητος, ήν είχε παραλάβῃ μεθ' έαυτου άναχωρών, άσήμαντον μόλις τῷ άπέμεινον ύπόλοιπον. Μόνην περιουσίαν είχε πλέον τάς παρά τῷ τραπέζιτῃ Βάριγγ κατατεθειμένας είκοσι χιλιάδας λιρών, και ταύτας δε άφείλεν εις τούς κερδήσαντας συνεταιρους του. Μετά τόσας δαπάνας, δέν θά τόν έπλούτιζε βεβαίως τό στοιχίμα, πιθανόν δε ήτο, ότι ουδ' έπέζητει εάν να πλουτήσῃ—στοιχηματίας χάριν τής τιμής και μόνης,—άλλ' ή άπόλεια όμως τού στοιχίματος τόν κατέστρεφε καθ' έλοκληρίαν. Άλλως δε είχεν ήδη αποφασίσει περι τού πρακτέου.

Ήν δωματίον τής οικίας διατέθη ύπερ τής κ. Άουδά, ήτις έν πληρει άπογνώσει διατελοϋσα, έννόησεν εκ τινων λόγων τού κ. Φόγ, ότι έμελέτα τι άπαίσιον.

Γνωστόν είνε, εις ποίον άξιολόγητον τέλος καταντάσι πολλάκις οι ύπό τό κράτος δυσπαλλάκτου τινός ιδέας διατελοϋντες μονομανεΐς Άγγλοι. Διά τούτο δε ό Πονηρίδης, χωρίς να φαίνεται, έπετήρει τόν κύριόν του.

Έν πρώτοις ήμεις ό χρηστός νεός είχεν αναβῆ εις τό δωμάτιόν σου, ίνα σβέσῃ τό από όγδοήκοντα ήδη ήμερών καιον φωταερίον. Ηύρών έν τῷ γραμματοκιβώτιφ λογαριασμόν τινά τής τού φωταερίου Βταιρίας, διελογίσθη ότι καιρός ήτο να παύσῃ ή δαπάνη εκείνη, ήτις αυτόν μόνον έπεβάρυνεν.

Ούτω παρήλθεν ή νύξ. Ό κ. Φόγ κατεκλήθη, άλλ' έκοιμήθη άρα γε; Ή κ. Άουδά ουδ' έπί στιγμήν κατώρθε να άναπαυθῇ. Ό δε Πονηρίδης, ήγρόπνησεν ως κύων παρά τήν θύραν τού κυρίου του.

Ήν έπαύριον ό κ. Φόγ τόν εκάλεσε και τῷ παρήγγειλε δια βραχέων να φροντίσῃ περι τού προγεύματος τής κ. Άουδά. Τό κατ'αυτόν, τού ήρκει έν κύπελλον ταιου και μία φουγανιά. Παρεκάλει δε τήν κυρίαν Άουδά να τόν συγχωρήσῃ, άν δέν παρίστατο εις τό πρόγευμα και τό γεϋμα, καθότι είχεν ανάγκην καιρού, ίνα τακτοποιήσῃ τάς ύποθέσεις του. Τό έσπέρας δε μόνον έμελλε να πα-

ρακαλέσει τήν κ. Άουδά να τῷ παράσῃ στιγμήν τινων άρεθασιν.

Ό Πονηρίδης, μαθών τό πρόγραμμα τής ήμέρας, έργον είχε να συμμορφωθῇ πρός αυτό. Ε-υζήρει δε τόν κύριόν του, άπληθ' πάντοτε, και δέν άπεφάσιζε να έξέλθῃ τού δωματίου. Ή καρδιά του ήτο βραθύμως, και ή συνειδήσις του έσπαράσσετο ύπό τών ελέγχων, διότι έαυτόν, εϊπερ ποτέ και άλλοτε, κατηγόρει επί τῷ άνεπανορθώτῳ εκείνη συμφορῃ. Βεβαίως! διελογίζετο, άν είχεν ειδοποιήσει τόν κ. Φόγ, άν τῷ είχεν άποκαλύψει τά σχέδια τού πράκτορος Φιζ, δέν θά τόν παραλάμβανεν εκείνος μεθ' έαυτου εις Λίβερπουλ, και τότε. . .

Ό Πονηρίδης δέν κατώρθε να κρατηθῇ.

— Αύθέντα μου! κύριε Φόγ! άνέκραξεν καταρασθῆτέ με! εγώ πταίω. . .

— Δέν κατηγόρω κανένα, άπήντησεν άπραχότατα ό Φιλέας Φόγ. Πήγαινε!

Ό Πονηρίδης εξήλθε τού δωματίου, και μεταβάς πρός τήν κ. Άουδά, άνεκοίνωσεν αυτῇ τά σχέδια τού κυρίου του.

— Κυρία, προσέθηκεν, εγώ δέν είμαι τίποτε! Δέν εχω κάμμιαν έπιπόρην εις τό πνεϋμα τού αυθέντου μου. Σεΐς όμως λώας. . .

— Εγώ; άπήντησεν ή κ. Άουδά. Κανείς δέν έχει έπιπόρην επί τού κ. Φόγ. Μήπως έννόησέ ποτε, ότι ή εύγνωμοσύνη μου πρός αυτόν ήτον έτοιμη να υπεργειλήσῃ; Άνεγνώσέ ποτε έντός τής καρδίας μου; Φίλε μου, μη τόν άφήσῃς. . . μηδὲ στιγμήν! Λέγεις ότι εξέφρασεν έπιθυμίαν να μου δουλήσῃ άπόψε;

— Μάλιστα, κυρία. Θέλει βεβαίως να εξασφαλίσῃ τό μέλλον σας εις τήν Άγγλίαν.

— Άς περιμεϊνωμεν, άπήντησεν ή νεαρά γυνή, ήτις άπέμεινε σκεπτική.

Ούτω δε καθ' όλην εκείνην τήν κυριακήν ό οίκος τής Σίβιλ-Ρόου διέμεινε ως άκατοικητος, και πρώτον τότε, άφ' ής κατώκει έν αυτῷ ό κ. Φιλέας Φόγ, δέν έξήλθεν ίνα μεταβῇ εις τόν σύλλογόν του, ότε ή ένδεκάτη και ήμισεία έσήμανεν από τού ώρολόγιου τού Κοινοβουλίου.

Άλλως δε, πρός τί να μεταβῇ εις τόν Άναμορφωτικόν Σύλλογον; Οι συνεταιραί του δέν τόν άνέμενον βεβαίως πλέον. Άφού τήν προτεραιαν έσπέραν, κατά τήν όγδόην ήσαν και τεσσαράκοντα πέντε λεπτά, δέν είχεν εμφανισθῇ ό Φιλέας Φόγ εις τήν αίθουσαν τού Συλλόγου, τó στοιχίμα του είχε χαθῆ πλέον. Ουδέ είχε μάλιστα ανάγκην να μεταβῇ εις τόν τραπέζιτῃν του, ίνα παραλάβῃ τó ποσόν εκείνο τών είκοσι χιλιάδων λιρών, καθότι οι έναντίοι του είχον εις χειράς των έπιταγήν υπογεγραμμένην παρ' αυτού, και ήρκει απλῆ άναγγελία πρός τόν κ. Βάριγγ, ίνα μεταγραφῇ ή ποσότης εις πίστωσιν τών κερδήσαντων.

‘Ο κ. Φόγ επομένως δὲν εἶχεν ἀνάγκη νὰ ἐξέλθῃ καὶ δὲν ἐξῆλθεν. Ἐμείνε δὲ ἐν τῷ δωματίῳ του, τακτοποιῶν τὰς ὑποθέσεις του. ‘Ο Πονηρίδης δὲν ἔπαυσεν ἀναβαίνων καὶ καταβαίνων τὴν κλίμακα τῆς οἰκίας, καὶ τῷ ἐφαινετο ὅτι ἡ ὥρα δὲν παρήργετο. Ἠκροάζετο εἰς τὴν θύραν τοῦ κυρίου του, μηδὲν ἀναλογιζόμενος, ὅτι ἔπραττε ἀδιακρίτως, καὶ ἐθεώρει διὰ τῆς ὀπῆς τοῦ κλειθροῦ, φανταζόμενος ὅτι ἦτο δικαίωμα του. ‘Ο Πονηρίδης ἐφοβεῖτο ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν καταστροφὴν τινα. Ἐνίοτε ἀνελογίζετο καὶ τὸν Φίξ, ἀλλ’ αἱ περὶ αὐτοῦ ἰδέαι του εἶχον μεταβληθῆ, καὶ δὲν τὸν ἠτιάτο πλέον. Εἶχεν ἀπατηθῆ καὶ ἐκεῖνος, ὡς πάντες, περὶ τοῦ Φιλέα Φόγ, καταδιώκων δὲ καὶ συλλαμβάνων αὐτόν, τὸ καθήκον του μόνον ἐξετέλει· ἐνῶ αὐτός, ὁ Πονηρίδης... Ἡ ἰδέα αὐτὴ τὸν κατέβαλλε, καὶ ἐθεώρει ἐαυτὸν ὡς ἄχθος τῆς γῆς.

‘Οτε δὲ τέλος ἡ μόνωσις κῆξανε τὴν ἀπόγνωσιν καὶ τὴν δυστυχίαν τοῦ Πονηρίδου, ἔκρουεν οὗτος εἰς τὴν θύραν τῆς κ. Λουδά, εἰσῆρχετο εἰς τὸ δωμάτιόν της, ἐκάθητο σιωπηλὸς εἰς τινα γωνίαν, καὶ ἐθεώρει τὴν σκεπτικὴν πάντοτε νεαρὰν γυναῖκα.

Περὶ τὴν ἐβδόμην καὶ ἡμίσειαν ὥραν τῆς ἐσπέρας ὁ κ. Φόγ ἠρώτησεν, ἂν ἡ κ. Λουδά ἤδύνατο νὰ τὸν δευθῆ, καὶ μετὰ τινὰς στιγμὰς ἦσαν οἱ δύο μόνοι ἐντὸς τοῦ δωματίου της.

‘Ο κ. Φόγ, λαβὼν ἔδραν, ἐκάθισεν ἐγγὺς τῆς ἐστίας, ἀπέναντι τῆς κ. Λουδά· τὸ δὲ πρόσωπόν του οὐδεμίαν ἐπέφανε συγκλίνασιν. Ἦτο ἀπαθὴς καὶ ἀτάραχος ἐπιστρέψας, ὡς ἀτάραχος ἦτο καὶ ἀπαθὴς ἀναχωρῶν.

Μείνας ἐπὶ πέντε λεπτά σιωπηλός, ὕψωσε τέλος τὰ βλέμματά του πρὸς τὴν κ. Λουδά, καὶ εἶπε:

— Μὲ συγκινοῦτε, κυρία, ὅτι σὰς ἔφερα εἰς τὴν Ἀγγλίαν;

— Ἐγὼ, κύριε Φόγ!... ἀπήντησεν ἡ νεαρὰ γυνὴ, καταστέλλουσα τοὺς παλμούς της καρδιάς της.

— Συγχαρῆκαί μου, σὰς παρακαλῶ, νὰ τελειώσω, ὑπέλαβεν ὁ κ. Φόγ. ‘Οτε διανοήθη νὰ σὰς παρασύρω μακρὰν τῆς χώρας ἐκείνης, ἥτις ἦτο διὰ σὰς τόσον ἐπικίνδυνος, ἤμην πλούσιος, καὶ σκοπὸν εἶχα νὰ θέσω εἰς διάθεσίν σας ἐν μέρει τῆς περιουσίας μου. Ἡ ζωὴ σας θὰ καθίσταται οὕτω εὐτυχὴς καὶ ἀνεξάρτητος. Σήμερον ἄμα εἶμαι κατεστραμμένος.

— Τὸ γνωρίζω, κύριε Φόγ, ἀπήντησεν ἡ νεαρὰ γυνὴ. Ἀλλὰ σὰς ἐρωτῶ καὶ ἐγὼ: Μὲ συγκινοῦτε ὅτι σὰς παρεκλούθησα, καὶ— τίς οἶδε— συνετέλεσα ἵσως εἰς τὴν καταστροφὴν σας; βραδύνουσα τὴν ὁδοιπορίαν σας;

— Δὲν ἦτο δυνατόν, κυρία, νὰ μείνατε εἰς τὰς Ἰνδίας, καὶ ἡ σωτηρία σας δὲν ἠσφαλιζέτο, ἂν δὲν ἀπεμακρύνεσθε ἀπὸ τοὺς φανατικούς ἐ-

κείνους τόσον, ὥστε νὰ μὴ δύνανται πλέον νὰ σὰς συλλάβωσι.

— Λοιπὸν, κύριε Φόγ, ὑπέλαβεν ἡ κ. Λουδά, δὲν ἠκέσθητε μόνον ὅτι μ’ ἐσώσατε ἀπὸ φοβερόν θάνατον, ἀλλ’ εἴχετε σκοπὸν καὶ ν’ ἀσφαλιστε τὸ μέλλον μου ἐπὶ τῆς ξένης γῆς;

— Ναί, κυρία, ἀπήντησεν ὁ κ. Φόγ, ἀλλὰ ἡ τύχη ἐτράπη ἐναντίον μου. Οὐχ ἦττον σὰς παρακαλῶ νὰ μοῦ ἐπιτρέψητε νὰ διαθέσω ὑπὲρ ὑμῶν τὰ ὀλίγα λείψανα τῆς περιουσίας μου.

— Ἀλλὰ σεις, κύριε Φόγ, σεις, τί θὰ γείνετε;

— Ἐγὼ κυρία, ἀπήντησε ψυχρῶς ὁ εὐπατρίδης, δὲν χρειάζομαι τίποτε.

— Πλὴν πῶς ἀποβλέπετε εἰς τὸ μέλλον σας, κύριε;

— ‘Οπως πρέπει ν’ ἀποβλέπω, ἀπήντησεν ὁ κ. Φόγ.

— ‘Οπως δῆποτε ἄνθρωπος ὡς σεις δὲν εἶνε δυνατόν νὰ περιπέσῃ εἰς ἐνδειαν. Οἱ φίλοι σας...

— Δὲν ἔχω φίλους, κυρία.

— Οἱ συγγενεῖς σας...

— Δὲν ἔχω πλέον συγγενεῖς.

— Τότε σὰς λυπούμαι, κ. Φόγ, διότι ἡ μόνωσις εἶνε φοβερά! Πῶς λοιπὸν; δὲν ἔχετε μίαν καρδίαν νὰ ἐκλύσετε τὰς λύπας σας; Λέγουσιν ἐν τούτοις ὅτι ἡδυστυχία συμμεριζομένη γίνεται ἐλαφροτέρα...

— Τὸ λέγουσιν, κυρία.

— Κύριε Φόγ, εἶπε τότε ἡ κ. Λουδά, ἔχειρομένη καὶ ταίνουσα τὴν χεῖρά της εἰς τὸν εὐπατρίδην, μὲ θέλετε καὶ συγγενὴ καὶ φίλην συγχρόνως; Μὲ θέλετε γυναῖκά σας;

Πρὸς ταῦτα ἠγγέρθη ἡμίσειας καὶ ὁ κ. Φόγ. Οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐφωτισθῶσαν ἀσυνήθως καὶ τὰ χεῖρά του ἔτρεμον. Ἦ κ. Λουδά ἐθεώρει αὐτόν; ἢ εἰλικρίνεια δὲ καὶ ἡ εὐθύτης, ἢ σταθερότης καὶ ἡ γλυκύτης συνάμα τοῦ ὠραίου ἐκείνου βλέμματος εὐγενοῦς γυναικῆς, τολμώσως τὰ πάντα πρὸς σιωπῆραν ἐκείνου, εἰς δὲ τὰ πάντα ὤφειλε, τὸν κατέπληξεν πρῶτον, καὶ ὕστερον τὸν συνεκίνησαν. Ἐκλείσεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς τοὺς ὀφθαλμούς, ἐν ἀποφύγῃ τὴν πραιτέρω ἐπίδρασιν τοῦ βλέμματος ἐκείνου... ‘Οτε δὲ τοὺς ἤνοιξε πάλιν,

— Σὰς ἀγαπῶ! εἶπεν ἀπλῶς. Ναί, μὰ τὴν ἀλήθειαν καὶ μὰ τὰ ἱερώτερα τοῦ κόσμου, σὰς ἀγαπῶ... Εἶμαι ἰδικὸς σας...

— Ἄ!... ἀνέκραξεν ἡ κ. Λουδά, φέρουσα τὴν χεῖρα εἰς τὴν καρδίαν της.

‘Ο Πονηρίδης προσεκλήθη εὐθύς, καὶ προσέδραμε πῆραντα, ἐνῶ ὁ κ. Φόγ ἐκράτει ἐτι διὰ τῶν χειρῶν του τὴν χεῖρα τῆς κ. Λουδά. Ἐνόησε δὲ πάραντα τὰ συμβαίνοντα, καὶ ἡ εὐρεία του μορφῆ ἠκτινοβόλησεν ὡς ὁ μεσουρανοῦν ἥλιος τῶν τροπικῶν.

‘Ο κ. Φόγ τὴν ἠρώτησεν, ἂν δὲν ἦτο ἀργὰ νὰ προσκληθῆ ὁ αἰθεσιμώτατος πιτῆρ Σαμουήλ, ἱερεὺς τῆς ἰνδορίας.

‘Ο Πονηρίδης ἐμεδίασεν ἰλαρώτατον μειδίωμα, καὶ

— Ποτέ, εἶπε, δὲν εἶνε ἀργά.

Ἦ ὥρα ἦτο ὀκτώ παρα πέντε.

— Δι’ αὐριον λοιπὸν, δευτέραν! εἶπε.

— Δι’ αὐριον δευτέραν; ἠρώτησεν ὁ κ. Φόγ, προβλέπων τὴν νεαρὰν γυναῖκα.

— Δι’ αὐριον δευτέραν! ἀπήντησεν ἡ κ. Λουδά.

‘Ο Πονηρίδης ἀνεχώρησε δραμαίως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΣΤ’

‘Ο Φιλέας Φόγ ὑπεριμάται καὶ πάλιν ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ.

Καιρὸς εἶν’ ἐνταῦθα νὰ διηγηθῶμεν, ὅποια ἐπέπληε τροπὴ τῆς κοινῆς γνώμης ἐν τῷ Ἠνωμένῳ Βασιλείῳ, ὅτε ἐγνώσθη ἡ σύλληψις τοῦ ἀληθοῦς κλέπτου τῆς Ἀγγλικῆς Τραπεζῆς, καλουμένου Ἰακώβου Στράνδ—γενομένη τὴν 17 Δεκεμβρίου ἐν Ἐδιμβούργῳ.

Πρὸ τριῶν ἡμερῶν ὁ Φιλέας Φόγ ἦτο κακοῦργος, καταδιωκόμενος ἐκ παντὸς τρόπου ὑπὸ τῆς Ἀστυνομίας, ἥδη δὲ καθίστατο ἐντιμώτατος εὐπατρίδης, ἐκτελῶν μαθηματικῶς τὴν παράδοξον αὐτοῦ περιοδείαν.

‘Οποῖον ἀποτελέσμα, καὶ ὅποιας ὁ τῶν ἐφημερίδων πάταγος! Πάντες οἱ ὑπὲρ ἢ κατὰ στοιχηματίσαντες, οἵτινες εἶχον ἤδη λησμονήσει τὴν ὑπόθεσιν ἐκείνην, ἀνεφαίνοντο ἤδη ὡσεὶ διὰ μαγείας, καὶ πᾶσαι αἱ παλαιαὶ συναλλαγαὶ ἀπέκτων νέον κύρος. Πᾶσαι αἱ ὑποχρεώσεις ἀνεβίουν, καὶ, πρέπει νὰ τ’ ὁμολογήσωμεν, τὰ στοιχήματα ἐπανεληφθῆσαν μανιωδέστερον. Τὸ ὄνομα τοῦ Φιλέα Φόγ εἶχε πάλιν ὑπεριψῆσαι ἐν τῇ ἀγορᾷ.

Οἱ ἐκ τοῦ Ἀναμορφωτικοῦ Συλλόγου πέντε συνέταιροι τοῦ εὐπατρίδου διήγαγον τὰς τρεῖς ἐκεῖνας ἡμέρας μετὰ τινος ἀνησυχίας βλέποντες ἀναδύοντα ὑπὲρ τὸν ὄριζοντα τὸν Φιλέα Φόγ, ὃν εἶχον λησμονήσει. Ποῦ ἀρὰ γε εὐρίσκειτο αὐτός τὴν στιγμήν ἐκείνην; Τὴν δεκάτην ἐβδόμην Δεκεμβρίου, ἡμέραν τῆς συλλήψεως τοῦ Στράνδ, εἶχον παρέλθει ἑβδομήκοντα ἔξι ἡμέραι ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ Φόγ, καὶ οὐδεμίαν ἐν τούτοις ὑπῆρχεν εἰδήσις περὶ αὐτοῦ. Εἶχεν ἀπολεσθῆ; εἶχε παραιτηθῆ τῆς πάλης; ἢ ἐξῆκαλούθη τὴν περιοδείαν του κατὰ τὴν συμπεφωνημένην δρομολόγιον, καὶ τὸ Σάββατον τῆς 21 Δεκεμβρίου ἐμελλε νὰ ἐπιφανῆ, ὡς ὁ θεὸς τῆς ἀκριβείας, εἰς τὴν φλιάν τῆς αἰθούσης τοῦ Ἀναμορφωτικοῦ Συλλόγου;

Ἐν ἀπεριγράπτῳ ἀγωνίᾳ διεβίωσε κατὰ τὰς τρεῖς ταύτας ἡμέρας ἅπας ἐκεῖνος ὁ κόσμος τῆς ἀγγλικῆς κοινωνίας. Τηλεγραφήματα ἐστάλησαν εἰς Ἀσίαν καὶ Ἀμερικὴν, ζητοῦντα πληροφορίας περὶ τοῦ Φιλέα Φόγ, ἀπόστολοι ἐξεπέμπεοντο νυχθημέρον εἰς ἐπιτήρησιν τῆς οἰκίας τῆς Σέβιλ-Ὶόου, . . . ἀλλ’ οὐδὲν ἐγινώσθη. Ἡ ἀστυνομία αὐτὴ δὲν ἐγνώριζε πλέον τί εἶχον ἀπογίνειν ὁ

πράκτωρ Φίξ, ὅστις τοσοῦτον ἀτυχῶς εἶχε παρεκλούθησει ἔχνη πεπλανημένα. Πλὴν ταῦτα πάντα δὲν ἐμπόδιον νέα καὶ μεῖζονα ἐτι στοιχήματα. ‘Ο Φιλέας Φόγ, δίκην ἵππου δραμέως, ἐφθάνεν εἰς τὴν ἐσχάτην στροφὴν, καὶ δὲν ἐτιμῆτο πλέον ἐκατόν, ἀλλ’ εἰκοσι, δέκα, πέντε μόνον· μόνος δὲ ὁ παραλυτικὸς λόρδος Ἀβεραμὼλ ἐστοιχημάτιζεν ὑπὲρ αὐτοῦ εἰς τὸ ἴσον.

Οὕτω τὴν ἐσπέραν τοῦ Σαββάτου ὑπῆρχε πληθὸς πυκνὸν ἐν τῇ Παίλ-Μαίλ καὶ ταῖς πλησίον ὁδοῖς· ἤθελέ τις δὲ τὸ ὑπολάβει στίφος μεσιτῶν, σταθμευόντων οὕτως εἰπεῖν περὶ τοῦ Ἀναμορφωτικοῦ Συλλόγου. Ἡ συγκοινωνία εἶχε διακοπῆ· ἔριδες καὶ φιλονεικίαι συνετάρασσον τοὺς ὄμιλους, καὶ αἱ τρέχουσαι τιμαὶ τοῦ «Φιλέα Φόγ» ἐξεφωνοῦντο μεγαλοφωνῶς, ὡς αἱ τῶν ἀγγλικῶν χρεωγράφων. Οἱ ἀστυνομικοὶ κλητῆρες μετὰ κόπου πολλοῦ κατάρθουν νὰ συγκρατῶσι τὸν ὄχλον, καθ’ ὅσον δὲ προσήγγιζεν ἡ ὥρα τῆς συμπεφωνημένης ἀφίξεως τοῦ Φόγ, ἡ συγκλίνασις κῆξανε κατὰ φοβερὰς διαστάσεις.

Τὴν ἐσπέραν ἐκείνην οἱ πέντε ἐταῖροι τοῦ εὐπατρίδου εἶχον συνέλθει ἀπὸ τῆς ἐνάτης ὥρας εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ Συλλόγου, καὶ πάντες, οἱ δύο τραπέζιται, Ἰωάννης Σούλλιθαν καὶ Σαμουήλ Φάλλεντιν, ὁ μηχανικὸς Ἀνδρέας Σιτούαρτ, ὁ Γωπιέρος Ράλφ, διαχειριστὴς τῆς ἀγγλικῆς Τραπεζῆς, καὶ ὁ ζυθοποιὸς Θωμᾶς Φλάναγαν, ἀνεμένον ἐναγωνίως.

Καθ’ ἣν στιγμήν τὸ ὡρολόγιον τῆς μεγάλης αἰθούσης ἔδειξε τὴν ὀγδόην ὥραν καὶ εἰκοσιπέντε λεπτά, ὁ Ἀνδρέας Σιτούαρτ ἐγροθὸς εἶπε:

— Κύριοι, ἐντὸς εἰκοσι λεπτῶν λήγει ἡ προθεσμία, ἥτις συμφωνήθη μετὰξὺ ἡμῶν καὶ τοῦ Φιλέα Φόγ.

— Τί ὥραν ἐφθασεν ἡ τελευταία ἀμαξοστοιχία τοῦ Λίβερπουλ, ἠρώτησεν ὁ Φλάναγαν.

— Βίς τὰς ἑπτὰ καὶ εἰκοσιτριῶν, θὰ ἦτον ἡδὴ ἐδῶ. Ἦμποροῦμεν λοιπὸν νὰ θεωρήσωμεν τὸ ἀτοιχημά μας ὡς κερδῆμενον.

— Ἄς περιμένωμεν, καὶ μὴ βιαζώμεθα, ἀπήντησεν ὁ Σαμουήλ Φάλλεντιν. Ἠξέουρετε, ὅτι ὁ φίλος μας εἶνε ὁ παραδοξότερος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου. Ἡ ἀκριβεία του εἶνε γνωστὴ· δὲν φθάνει ποτὲ γρηγορώτερα οὔτε ἀργότερα, καὶ διόλου δὲν ἤθελα ἐκπλαγῆ, ἂν τὸν ἐβλέπομεν ἔξωφρα νὰ φανῆ τὴν τελευταίαν στιγμήν.

— Ἐγὼ θμως, εἶπεν ὁ Ἀνδρέας Σιτούαρτ, νευρικὸς ὡς πάντοτε, καὶ νὰ τὸν ἐβλέπω δὲν θὰ τὸ ἐπίστευα.

— Τῇ ἀλήθειᾳ, ὑπέλαβεν ὁ Φλάναγαν, τὸ σχέδιον τοῦ Φόγ ἦτο παραφροσύνη. ‘Οσον ἀκρι-

βής και αν ήνε, δεν θα καθώρθωσε να αποφύγη βραδύτητας άνυποδράστους, ήρει δέ μία και μόνη βραδύτης δύ, ή τριών ήμερών διά να μεταιώση τή ταξείδιόν του.

— Ελάτς τούτου, προσέθηκεν ο Ίωάννης Σούλλιβαν, μή λησμονείτε, ότι ουδέμιαν είδησιν ελάθωμεν περί του φιλου μας, μαλονότι παντού υπάρχει τηλέγραφος.

— Β. κασε, κύριε, υπέλαβεν ο Σιτούαρτ, έχασεν όριστικώς. Έπειτα, γνωρίζετε ότι ή Κίνα, τή μόνη άτιμώπλοιοι διά του όποιου ήδύνατο να φθάση εξαίτως εις λίβερπουλ, έφθασε γοίς. Ίδού δέ ο κατάλογος των έπιβατών εις τήν έφμερίδα· τή όνομα του φιλέα Φόγ δεν υπάρχει. Και αν λοιπόν παραδεχθώμεν, ότι του ήλθον όλα ευνοϊκά, πάλιν ο φίλος μας θα είνε τή πολύ πολύ εις τήν Αμερικάν. Ίπολογίζων εις είκοσιν ήμέρας τήν καθυστέρησιν του, και ο λόρδος Άβερμαλ θα χάση και αυτός τάς πέντε του χιλιάδας λίρας.

— Δεν είνε ζήτημα, απήντησεν ο Ράλφ, και αύριον παρουσιάζομεν εις τούς Βόριγγ τήν επιταγήν του κ. Φόγ.

Τήν στιγμήν εκείνην τή ώραλόγιον τής αιθούσης εσήμα ει όκτώ και τεσσαράκοντα λεπτά.

— Πέντε λεπτά ακόμη, ειπεν ο Άνδρέας Σιτούαρτ.

Οί πέντε έταίροι έθεώρησαν άλλήλους, και πρέπει τις να παραδεχθῆ, ότι οί παλιμοί τής καρδιάς των είχαν κάπως έπιταχυθη, διότι τέλοσ πάντων, και διά χονδρούς παύτας, τή παιγνίδιον ήτο πάλιν χονδρόν. Δεν ήθελον όμως να εκδηλώσωσι τήν ταραχήν των, και επί τῆ προτάσει του Φάλεντιν, εκάθισαν να παύσωσι.

— Δεν θα έδιδα τής τέσσαρας χιλιάδας λίρας, τάς όποιας κερδίξω ήπὸ τῆ στοιχημα, ειπεν ο Άνδρέας Σιτούαρτ καθήμενος, οὐδ' εαν μ' έδιδαν τρεις χιλιάδας ενεκαοσίας ενενήντα εννεά!

Τήν στιγμήν εκείνην τή ώραλόγιον εδεικνυεν όκτώ και τεσσαράκοντα δύο λεπτά.

Οί παύται εκάθισαν περί τήν τράπεζαν, άλλ' εκάστην στιγμήν έστρεφον τὰ βλέμματα προς τή εκκρεμές. Όσον δέ βέβαιον και αν ήσαν, δύναται τις να βεβαιώση, ότι ουδέποτε λεπτά τοίς εφάνησαν τόσον βραδέως παρερχόμενα.

— Όκτώ και σαράντα τρία, ειπεν ο Φλάναγαν, κόπτων τὰ χαρτία, άτινα προσέθετο αυτώ ο Ράλφ.

Στιγμήν σιωπῆς επήλθε τότε, και βαρυτάτη ήσυχία επεκράτησεν εν τῆ ευρεία αιθούσῃ. Έξω όμως ήκούετο ο θόρυθος του πλήθους, και οξείαι πολλάκις υπέρ αυτών κραυγαί. Τή εκκρεμές του ώραλογίου ε: ληπτε τὰ δευτερόλεπτα μετά μαθηματικῆς ακριβείας, και εκαστος των παικτων ήδύνατο να τ' αριθμή.

— Όκτώ και σαράντα τέσσαρα! ειπεν ο

Ίωάννης Σούλλιβαν διά φωνῆς ελεγχούσης άκουσίαν συγκλίναν.

Έν έτι λεπτόν και τὸ στοιχημα εκερδαινετο. Ο Άνδρέας Σιτούαρτ και οί έταίροι του δεν έπαυον πλέον. Άφέντες τὰ χαρτία, ήρθονουν τὰ δευτερόλεπτα.

Είς τὸ τεσσαρακοστὸν δευτερόλεπτον. . . ήσυχία! εις τὸ πεντηκοστὸν. . . ήσυχία επίσης.

Είς τὸ πεντηκοστὸν ήμοις πέμπτον ήκούσθη έξω πάταγος κεραυνώδης, χειροκροτήσεις, ζητωκραυγαί, και βλασφημιαί τινές μεταξὺ αυτών, παρτεινόμεναι εν άδιακόπῳ θορύβῳ.

Οί παύται ήγέρθησαν.

Κατὰ τὸ πεντηκοστὸν δέ και έβδομον δευτερόλεπτον ή ώρα τής αιθούσης ήνοιχθη, και πριν ή τὸ εκκρεμές κρούση τὸ εξηκοστὸν δευτερόλεπτον, εφάνη ο φιλέας Φόγ, ακολουθούμενος υπό πλήθους εκμανοῦς, εισελάσαντος εις τήν θύραν του συλλόγου, και διά τῆς ήσύχου φωνῆς του ειπεν:

— Ίδού εγώ, κύριε!

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΑΖ'.

Όπου αποδεικνύεται, ότι ο φιλέας Φόγ οὐδέν άλλο εκέρδησε περιουσίαν τῆν γῆν, ή μόνον τήν εύτηριαν.

Μάλιστα. Ίπτο ο φιλέας Φόγ αυτοπροσώπως. Ένθυμείται ο αναγνώστης, ότι τήν όγδόην ώραν και πέντε λεπτά τῆς έσπέρας, — ήτοι εικοσιπέντε περίπου ώρας μετά τήν άφίξιν των έπιφορτισθῆ παρά του κυρίου του να καλέση τὸν κιδεσημώτατον Σαμουήλ, διά γάμον τινά μέλλοντα να τελεσθῆ τήν επαύριον.

Ο Πονηρίδης ανεχώρησεν ενθουσιώδης, και ταχει τῷ ποδί μετέβη εις τήν καταικίαν του ιερῆως, ήτις δεν ειχεν έτι επιστρέψει. Φυσικῶ τῷ λόγῳ ο Πονηρίδης ανέμεινεν, άλλ' ανέμεινεν είκοσιν όλα λεπτά.

Τέλος τήν όγδόην ώραν και τριάντα πέντε λεπτά εζήθη τῆς οικίας του ιερῆως, άλλ' εζήθησεν άλλος εζ άλλου: άτακτον έχων τήν κόμην, άσκεπῆς, τρέγων εκμανώς ως ουδέποτε έτρεξεν άνθρωπος, ανατρέπων τούς διαβάτας και αναπηδών ως βόμβα επί των λιθοστρώτων.

Εντὸς τριῶν λεπτῶν ήτο εις τήν οικίαν τῆς Σέβιλ-Ρόου, κ' ενέσκηπτε πνευστικῶν εις τὸ δωμάτιον του κ. Φόγ.

Άδύνατον του ήτο ν' ήνοιξῆ τὸ στόμα.

— Τί τρέχει; ήρώτησεν ο κ. Φόγ.

— Αὐθέντα. . . έψιθύρισεν ο Πονηρίδης, γάμος. . .

— Αδύνατον. . .

— Αδύνατον;

— Αδύνατον. . . αύριον.

— Διστά;

— Διστά αύριον. . . είνε κυριακή.

— Δευτέρα, απήντησεν ο κ. Φόγ!

— Όχι. . . σήμερα. . . σάββατον.

— Σάββατον; αδύνατον!

— Σάββατον, σάββατον! ανεκραξεν ο Πονηρίδης. Ίπατήθητε μίαν ήμέραν. Έφθάσαμεν εικοσιτέσσαρας ώρας προτῆτερα. . . άλλά δεν μάς μένουν παρά δεκα μόνον λεπτά.

Και ταῦτα λέγων εδραζε τὸν κύριόν του από τὸν τράχηλον και τὸν έσυρεν έξω άκατασχέτως. Ο δέ Φόγ, αναρπαγείς οὕτω, πριν ή σκεφθῆ, κατέλιπε τὸ δωμάτιόν του, τὸν οίκόν του, επήδησεν εντὸς άμάξης, υπεσχέθη εκατόν λίρας εις τὸν άμαξηλάτην, και αφού κατεπάτησε καθ' όδόν δύο σκύλους και συνεκρούσθη προς πέντε άμάξας, εφθασεν εις τὸν Αναμωρφοτικόν Σύλλογον.

Τὸ ώραλόγιον εδεικνυεν όκτώ και τεσσαράκοντα πέντε, οτε εισῆλθεν ο Φόγ, περιουσίας τήν γῆν εντὸς όγδοήκοντα ήμερῶν, και κερδαίνων είκοσι χιλιάδας λιρών!

Πῶς όμως ο τασούτον ακριβῆς και μικρολόγος έκείνος άνθρωπος επλανήθη κατά μίαν ήμέραν; Πῶς ενόμιζε, ότι ήτο ή 21 του Δεκεμβρίου κατὰ τήν εις Λονδίνον απόβασιν του, ενῶ ήτο ή 20 μόνον, δηλαδή ή έβδομηκοστῆ εννάτη ήμέρα από τῆς αναχωρήσεώς του;

Ίδού ο απλούστατος λόγος τῆς πλάνης ταύτης.

Ο φιλέας Φόγ ειχε, χωρὶς τῶν τῶ εννοήσῃ, κερδίσει μίαν ήμέραν τῆς προθεσμίας του, μόνον και μόνον διότι ειχε διευθυνθῆ προς ανατολάς, ως θα τήν έχανε τούναντιόν αν ειχε διευθυνθῆ προς δυσμάς. Παδίξων προς ανατολάς, εβάδιζεν εναντίον τῆς πορείας του ήλιου, και επομένως αι ήμέραι εκικνύνοντο δι' αυτόν κατὰ τέσσαρα λεπτά διά πάσαν μοίραν. Επειδῆ δέ ή περιφέρεια τῆς γῆς έχει τριακοσίας εζήκοντα μοίρας, αι μοίραι αυται πολλαπλασιάζόμεναι επί τέσσαρα δίδουσιν ακριβῶς είκοσιτέσσαρας ώρας, δηλ. τήν ανεπαισθητως κερδηθεϊσαν ήμέραν. Έν άλλαις λέξεσιν, ενῶ ο φιλέας Φόγ, βαίνων προς ανατολάς, εβλεπε τὸν ήλιον διερχόμενον διά του μεσημερινοῦ όγδοηκοντάκις, οί εν Λονδίνο απομειναντες έταίροι εβλεπον αυτόν εβδομηκόνα μόνον και εννεά φοράς. Διά τούτου δέ τήν ήμέραν εκείνην, ήτις ήτο σάββατον και ουχι κυριακή, ως ενόμιζεν ο κ. Φόγ, ανέμεινον αυτόν οὔτοι εν τῆ αιθούσῃ του Συλλόγου.

Τούτο θα καταδεικνυεν ήμέρας τὸ περιφημον του Πονηρίδου ώραλόγιον, όπερ ειχε φυλάξει πάντοτε τήν ώραν του Λονδίνου, αν επ' αυτου εσημειούντο οὐ μόνον αι ώραι και τὰ λεπτά άλλά και αι ήμέραι συγχρόνως.

Ο φιλέας Φόγ εκέρδησε τάς είκοσι χιλιάδας λιρών Επειδῆ όμως ειχε δαπανήσει καθ' όδόν δεκαεννέα περίπου χιλιάδας, τὸ χρηματικόν του όφελος ήτο πάντῃ άσημαντον. Οὐχ ήττον, ως ειπομεν, ο παραδόξος ευπατριδης δεν ειχεν επιδιώξει διά του στοιχηματός χρημάτα άλλά άγῶνας. Αιένεμε μάλιστα τάς απολειφθείσας αυτῷ χιλίας λίρας μεταξὺ του Πονηρίδου και

του Φόγ, καθ' οὐδεν εμνησικακει πλέον. Διά τήν τάξιν όμως, εκράτησεν εκ του μισθοῦ του υπηρέτου του τήν αξίαν των χιλίων ενεκαοσίον είκοσι ωρών φουταριού, αίτινες ειχον δαπανηθῆ έξ άπροσεξίας του.

Τήν αυτήν εκείνην έσπέραν ο κ. Φόγ, άπαθῆς και φλεγματικῶς ως πάντοτε, έλεγεν εις τήν κ. Λουδά.

— Ο γάμος αυτὸς σῆς είνε πάντοτε άρεστός, κυρία;

— Κύριε Φόγ, απήντησεν ή κ. Λουδά, εγὼ πρέπει να σῆς άποτείνω αυτήν τήν έρώτησιν.

Ίσθε καταστραμμένους και τώρα εισθε πλούσιους.

— Μὲ συγγνωστετε, κυρία, ή περιουσία αυτη σῆς ανήκει. Αν δεν ειχατε τήν ιδεαν αυτου του γάμου, ο υπηρέτης μου δεν θα μετέβαινεν εις του ιερῆως, κ' εγὼ δεν θα εμάνθανα τήν πλάνην μου.

— Φίλτατε Φόγ! . . . ειπεν ή νεαρά γυνή.

— Άγαπητῆ Λουδά! απήντησεν ο φιλέας Φόγ.

Έννοεῖται ότι ο γάμος εγένετο μετά τεσσαράκοντα όκτώ ώρας, και ότι ο Πονηρίδης, ακτινοβολών και λάμπων, παρεστή ως παρανομηφος τῆς νεαρῆς γυναικῆς. Αυτὸς τήν ειχε σώσει, και ή τιμῆ αυτη τῷ όφειλετο.

Τήν επαύριον, όμως, άμα τῆ αυγῆ, ο Πονηρίδης εκρουε καταγωδῶς εις τήν θύραν του κυρίου του. Η θύρα ήνοιχθη, και ο άπαθῆς ευπατριδης έπιφανείς ήρώτησε:

— Τί τρέχει; Πονηρίδη;

— Τί τρέχει, αυθέντα; Τρέχει, ότι πρό όλιγου εμαθα. . .

— Τί πράγμα;

— Ότι ήμπαρούσαμεν να κάμωμεν τὸν γυρον του κόσμου εις εβδομηκόνα όκτώ ήμέρας μόνον.

— Βέβαια, απήντησεν ο κ. Φόγ, χωρὶς να περῶσωμεν τὰς Ινδίας· άλλ' αν δεν επερνούσαμε τὰς Ινδίας, δεν θα εσώζωμεν τήν κ. Λουδά; δεν θα ήτο σήμερα σύζυγός μου, και. . .

Και ο κ. Φόγ εκλεισεν ήρῆμα τήν θύραν.

Οὔτω λοιπόν ο φιλέας Φόγ εκέρδησε τὸ στοιχημα του, περιελθὼν τήν γῆν εντὸς όγδοήκοντα ήμερῶν, και μεταχειρισθεὶς προς ταῦτα πᾶν μέσον μεταγωγικόν, άτμηκίνητα, σιδηραδρόμους, άμάξας, ολλαμηγούς, εμπορικὰ σκάφη, ελικθρα και ελέφαντας. Ο ιδιότροπος άγγλος ανέπτυξε κατὰ τήν περιουσίαν ταύτην τὰς θαυμασίας αυτου άρετάς, άπάθειαν και ακρίθειαν· τί όμως εκέρδησεν εκ τῆς μετατοπίσεως ταύτης; τί απέκόμισεν εκ τῆς περιουσίας του;

Τίποτε, ίσως θα ειπη τις. Κατω τίποτε άλλο. . . ειμή χαριτόβουτον γυναικα, ήτις, όσον και αν φαίνεται τούτο άπίθανον, κατέστησεν αυτόν ευδαιμονέστατον.

Και δι' ολιγώτερον άρα γε δεν θα ήξιζε να επιχρησθῆ τις τήν Ηερίδοι τῆς Γῆς;

Προθύμους δημοσιεύομεν τὴν κατωτέρω πίνακα στα-
λέντα ἡμῖν μετὰ τῆς ἐπομένῃς ἀνωμόμου ἐπιστολῆς. Ἡ
Ἔστιά πολλὰκις ἔχει εἶναι τὴν πτηνὰ καὶ ἄλλα ἀφελίμα
ζῷα, ἀτὰρ καταδιώκονται καὶ ἀφανίζονται ὑπὸ τῶν ἀ-
μαθῶν χωρικῶν, μάλιστα δὲ ὑπὸ τῶν παιδίων ἕνεκα ἀ-
νοητῶν προλήψεων. Ἐδημοσίευσεν δὲ ἄλλοτε καὶ τὴν πρὸς
νομάρχου τοῦ κράτους ἐγκύκλιον τοῦ ἐπι- τὸν ἐκκλησια-
στικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ὑπουργοῦ τῆς
Γαλλίας κ. Βαθδουγιάν πρὸς περιστολὴν τοῦ ἀφανισμοῦ
τῶν πτηνῶν ἐπιβάλλουσαν αὐστηρὰς ποινὰς εἰς τοὺς ὅ-
πως δῆποτε ἐνοχλοῦντας ἢ ἐξολοθρεύοντας αὐτά. Ἡ
ποστὲλλων δ' ἡμῖν σήμερον τὸν ἐπόμενον πίνακα ὁ-
στις ἐντολὴ τοῦ ἐπι τῆς Γεωργίας ὑπουργοῦ τῆς Γαλ-
λίας ὑπάργει ἀνηρτηγμένος ἐν Γαλλίᾳ καθ' ἅπαντα τὰ

δῶσα αὐτῆς, εὐχόμεαι ὅπως αἱ ἐπαρχιακαὶ ἡμῶν ἐφημέ-
ριδες δημοσιεύουσαι στερεοτύπως τὸν σωτήριον τοῦτον
πίνακα, οἱ δὲ ἀρμόδιοι μεριμνήσουσι περὶ τῆς ἀναρτη-
σεως αὐτοῦ ἐν ἅπασιν τοῖς δημοσίοις καὶ τοῖς δημο-
τικοῖς τοῦ κράτους σχολείοις, ὅπως διασκευασθῶσι καὶ
αἱ παρ' ἡμῖν ἀπαντῶσαι τοιαῦται ἀλλήθια προλήψεις.
Ἐκ τοῦ πίνακος τούτου ἀφῆρασα τὴν μεγαλύτενῃν (Linn-
naeus), τὸν θανάσιμον τοῦτον ἐχθρὸν τοῦ γεωπόνου,
διότι, καθὰ μὲ διαβεβαίωσεν ὁ βαθὺς ἐπιστήμων κ. Θ.
δὲ Χελδράτς, ἐν Ἑλλάδι δὲν ἀπαντᾷ τύσον ἄφθονος. Τὸ
ἐντομον τοῦτο τοσαύτας ζημίας προξενεῖ ἐν τῇ δυ-
τικῇ Ἑλλάδι, ὅστε ἐν τέλει τοῦ ἀναφερομένου πίνακος
περιέχεται ἡ ἐπομένη ἀγγλισίς: «Ἐκαστὸν παιδίον θά
λαμβάνῃ ἀπὸ 25 λεπτῶν διὰ 500 κεφαλάς: μηλολοῦσαν
(Linnæus) ἀς θά εἴρη εἰς ἀγροφύλακα.» Ἡ. τ. Δ.

Ἡ τήρησις τῶν ἐν τῷ πίνακι τούτῳ διατάξεων ἀνατίθεται
εἰς τὴν φρόνησιν καὶ τὴν χρηστότητα τῶν πολιτῶν.

Πτηνὰ.

Ἐκατομμυρίων ζημίαν προξενούσι κατ' ἔτος
τά διάφορα ἔντομα. Πόνος δὲ ἐχθρὸς αὐτῶν ἰ-
κανὸς νὰ τα καταστρέψῃ νικηφόρος εἶνε τὰ
πτηνὰ. Ἐὰν πτηνὰ μετὰ θαυμασίας δεξιότητος
καθαρίζουσι τὰ δένδρα καὶ τα σώζουσιν ἀπὸ τῆς
βλάβης τὴν ὅποιαν προξενοῦσιν εἰς αὐτὰ αἱ κάμ-
παι. Εἶνε μέγιστος βοηθὸς καὶ εὐεργέτης τοῦ
γεωπόνου.

ΜΗ ΚΑΤΑΣΤΡΕΦΕΤΕ ΤΑΣ ΦΩΛΕΑΣ
ΤΩΝ ΠΤΗΝΩΝ, ΜΗ.

Ἄκανθόχοιρος (σκινιτζόχοιρος).

Ὁ ἄκανθόχοιρος τρώγει τοὺς ποντικούς καὶ
ἄλλα τοιαῦτα μικρὰ τρωκτικὰ ζῷα, τοὺς γυ-
μνοὺς κοχλίαις (γυμνοσουλιάττους), τοὺς λευκοὺς
σκώληκας τοῦ χώματος, ζῷα ἐπιπλαβέστατα εἰς
τὴν γεωργίαν.

ΜΗ ΦΟΝΕΥΕΤΕ ΑΚΑΝΘΟΧΟΙΡΟΝ, ΜΗ.

Ἡ ΠΕΝΘΕΡΑ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙΣ ΛΑΟΙΣ

Εἶναι θαυμαστὴ ἡ ἁμοφωνία, μετ' ἧς αἱ πα-
ροιμίαι ὄλων τῶν λαῶν τοῦ κόσμου ὁμιλοῦσι
περὶ τῆς πενθερᾶς· ἄγρια, βάρβαρα καὶ πεπολι-
τισμένα ἔθνη θεωροῦσι κακὸν τι γῆρμα τὴν πεν-
θερᾶν, τὰς δὲ σχέσεις αὐτῆς μετὰ τῆς νόμφης,
ἐν γένει δὲ τῶν πενθερικῶν μετὰ τῶν γαμβρῶν,
τοσοῦτον χαλαρὰς, ὅστε παρὰ πλείστοις λαοῖς
τῆς Ἀφρικῆς, τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Αὐστραλίας,
πᾶσα πρὸς ἀλλήλους συνάφεια ἀπαγορεύεται.

Ὁ καθ' ἡμᾶς ἑλληνικὸς λαὸς κέκτηται ἀφθο-
νίαν τοιούτων χαρακτηριστικῶν παροιμιῶν, ἐξ

1. Ἰδ. Ἔστιαις τόμ. Α' σελ. 208 καὶ 316. Β',
587, Δ', 783 καὶ 816. Ε', 234.

Φρύνος (κούβακας).

Ὁ φρύνος εἶνε βοηθὸς τοῦ γεωπόνου ἐξολο-
θρεύων 20—30 ἔντομα τὴν ὥραν.

ΜΗ ΦΟΝΕΥΕΤΕ ΦΡΥΝΟΝ,
ΜΗ.

Ἀσπάλαξ (τυφλοπόντικος)

Ὁ ἀσπάλαξ ἀφανίζει τοὺς λευκοὺς σκώληκας
τοῦ χώματος καὶ πολλὰ ἄλλα ἔντομα ἐπιπλαβῆ
εἰς τὴν γεωργίαν. Οὐδὲ ἕνος φυτοῦ εὐρίθη ποτὲ
ἐν τῷ στομάχῳ τοῦ ἀσπάλακος, ὥστε οὗτος
μᾶλλον ὠφελεῖ ἢ βλάπτει.

ΜΗ ΦΟΝΕΥΕΤΕ ΑΣΠΑΛΑΚΑ, ΜΗ.

ὦν σταχυολογοῦμεν τὰς ἐπομένας: «Ὅσοις πρά-
σιναις προβάδαις, τόσαις καλάις πεθεράδες.»
«Πεθερὰ καμπάνια ἔχει, κ' ἀντραδέλφη καμ-
πανέλλια.» «Πῶς ἦταν νόμφη ἢ πεθερὰ δὲν το θυ-
μᾶται πλέον,» παροιμία καὶ παρ' ἄλλοις λαοῖς
κοινή, ὁμοίᾳ δὲ τῇ λατινικῇ: «Non vult scire
ocrus quod fuit ipsa nurus.» Ἐν ταῖς ἑλλη-
νικαῖς παροιμίαις ἀπαντῶσι προσέτι καὶ ἀμοι-
βαταὶ λοιδορία μετὰξὺ νόμφης καὶ πεθερᾶς.
«Πεθερὰ, κρομμῦδι σάπιο, κάθε δαγκανὶά καὶ
δάκρυο.» «Νύμφη μου, πασαλειμμένη, ποῖς ἔμοι-
ρεῖ νὰ σ' ἀπομένῃ.» «Ὅλα τὰ στραβὰ καρβέλια
ἢ νόμφη μας τὰ κάνει» ἢ «Ποῖς κάνει τὰ στρα-
βὰ ψωμιά;» «Ὅλα ἢ νόμφη μας.» καὶ οὕτω καθε-

ῆς. Τοιαῦται δὲ ἰδέαι δὲν περιορίζονται ἐν πα-
ροιμίαις μόνον, ἀλλὰ παρεξήρησαν καὶ εἰς τὰ
δημοτικὰ ἄσματα, μεγάλη δὲ πληθὺς παραλλα-
γῶν σώζεται ἄματὸς τινος, μέγα ἐνέχοντος τὸ
δραματικὸν ἐνδιαφέρον, βασιζομένου δὲ ἐπὶ
τοιούτων ἰδεῶν.

Οἱ ἄλλοι λαοὶ τῆς Εὐρώπης ἐπίσης δὲν ἀμοι-
ροῦσιν ὁμοίων παροιμιῶν. Ἐκ τῶν Ἱταλῶν οἱ
Τοσκανοὶ λέγουσι: «Πεθερὰ καὶ νόμφη, χαλάζι
καὶ βροχὴ,» οἱ δὲ κάτοικοι τῆς Περγᾶμου «Ἄλλο
ζωγραφιστὰς πεθερὰ καὶ νόμφη ταιριάξουν.» Κα-
ρακτηριστικώταται εἶναι καὶ ἡ ἀκόλουθος ἴσπα-
νικὴ παροιμία: «Ὅταν ἤρουν νόμφη, δὲν εἶχα
καλὴν πεθερὰ καὶ τώρα ποῦ εἶμαι πεθερὰ δὲν εἶχα
καλὴν νόμφη.» Οἱ Γερμανοὶ ἦκιστα ἀβροφροῦς ἐκ-
φράζονται περὶ τῆς πενθερᾶς: «Πεθερὰ, διαβόλου
γέννα» «Πεθερὰ, κακὸ θερίδι» «Τρία πράγματα
ποτὲ δὲ ἠμονιάξουν ἑς τὸ ἴσπιτι: δύο πετεινοί,
γάτα καὶ ποντικὸς, πεθερὰ καὶ νόμφη» καὶ «Ἡ
καλλίτερη πεθερὰ εἶναι ἐκείνη ἧποῦ φορεῖ πρᾶ-
σινα» δηλαδὴ ἡ ἀνακαυομένη ὑπὸ τῆν χλοερᾶν
γῆν τοῦ νεκροταφείου. 1

Ἀλλὰ καὶ ἐν Ἰνδικαῖς παροιμίαις ἀναφέρε-
ται ἡ ἁμοφωνία καὶ αἱ ἐριδίες τῆς πενθερᾶς πρὸς
τὴν νόμφην, 2 οἱ δὲ Κίλη ἐν τῇ ἀνατολικῇ Ἰνδικῇ,
αὐτίνες διὰ τὴν ἐλαχίστην προσβολὴν πολλὰκις
αὐτοκτονοῦσι, φάλλουσι τὸ ἀκόλουθον σκωπτι-
κὸν δίστιχον:

Κι' ἀν σὲ μαλώσῃ ἡ πεθερὰ, κορίτσι μου, δὲν πρέπει
νὰ φορεῖσῃς, τί θὰ γελᾷ ὁ κόσμος ποῦ θὰ βλέπῃ. 3

Ἰδόμεν νῦν ὅποια ἔθιμα, ἐκ τῶν τοιούτων
ἰδεῶν πηγάζοντα, ἐπικρατοῦσι παρὰ τοῖς δια-
φόροις λαοῖς τῆς γῆς.

ΑΦΡΙΚΗ.—Παρὰ τοῖς Κάφροις, ἡ μετὰξὺ πεν-
θερικῶν καὶ γαμβρῶν, ἰδίως δὲ ἡ μετὰξὺ πεν-
θερᾶς καὶ γαμβροῦ ἐπικρατοῦσα ἐγθροπάθεια,
παρακωλύει τὰ μέγιστα τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ οἰ-
κογενειακοῦ βίου. Παρὰ τοῖς Ἀμαζόζα Οὐλου-
χλονίπα ἀπαγορεύεται τῇ νόμφῃ οὐ μόνον νὰ
προσβλέψῃ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ πενθεροῦ καὶ πάν-
των τῶν ἀρρένων ἀνιόντων συγγενῶν αὐτῆς, καὶ
νὰ μὴ πλησιάσῃ ὅπου ἐκείνοι εὐρίσκονται, ἀλλ'
οὐδὲ τὸ ὄνομα αὐτῶν νὰ ἐκστομίσῃ, ὥστε εἶναι
ἠναγκασμένη νὰ πλάττῃ πρὸς ἐκδήλωσιν αὐτῶν
νέας λέξεις, μὴ ἐμπιεγεύσας τὰς φοβερὰς συλ-
λαβὰς τῶν συγγενικῶν ὀνομάτων. Ὁμοίως καὶ
ὁ γαμβρὸς φοβέεται νὰ προσβλέψῃ τὴν ἑαυτοῦ
πενθερᾶν, κατὰ τὸ δυνατὸν δὲ ἀποφεύγει αὐτήν
καὶ προσπαθεῖ νὰ μὴ εἴπῃ τὸ ὄνομά της, ἀλλὰ δὲν

1. Αἱ παροιμίαι αὗται ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ συγγράμ-
ματος τῆς κ. Reinsberg-Düringsfeld, die Frau
im Spruchworte. (Lpz 1892) σ. 194 ur.—καὶ ἐκ τοῦ
μεγάλου λεξικοῦ γερμανικῶν παροιμιῶν ὑπὸ W. Wahn-
de r (1879) τ. IV ἀρρ. Schwiesereltern, Schwieger-
mutter, Schwiegertochter.

2. K Fraul, Reise in Ostindien τ. I σ. 208.
3. Nottrott, Die Gossne'sche Mission unter
den Kolhs, (Halle, 1874) σ. 130.

ὑπογενοῦται νὰ τρῆ τὸν αὐτὸν σεβασμὸν καὶ
πρὸς τοὺς ἀνιόντας θήλεις συγγενεῖς. 4

Τὸ ἔθιμον τοῦτο πτηρίζεται ἐπὶ τοῦ φόβου
παρεξηγήσεως τῆς ἠθικότητος τῶν ἀμοιβαίων
σχέσεων· διότι καὶ στοχασμὸς μόνον ἀνήθικος
πιστεύεται ὅτι ἐξεγείρει τὴν φρικτὴν ἀργίαν τῶν
σκίων τῶν τεθνεώτων.

Περὶ τῶν πρὸς δυσμὰς τῆς Νιάσσα λίμνης οἰ-
κούντων Μαραβί, διηγοῦνται περιηγηταὶ τινες
ὅτι μεγάλη αἰδημοσύνη παρατηρεῖται ἐν ταῖς
σχέσεσι μετὰξὺ πενθερικῶν καὶ γαμβρῶν, οὐ-
δεὶς δὲ τολμᾷ νὰ ποιήσῃ ἢ εἴπῃ τι ἀσεμνον πρὸ
τοῦ ἐτέρου. 5 ἐν δὲ Γαβῶν, οὐδενὶ γαμβρῷ ἐπι-
τρέπεται νὰ προσῆλθῃ τὴν πενθερᾶν αὐτοῦ, καὶ
νὰ ἐμιλήσῃ αὐτῇ· τῇ παραβάτῃ ἐπιβάλλεται
πρόστιμον βαρύτατον. Καὶ τὸ ἔθιμον δὲ τοῦτο
τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον, τῆς μὴ παρεξηγήσεως
τῶν πρὸς ἀλλήλους σχέσεων. 6

Καὶ ἐν Βαδᾷ δὲ, ὡς ἀναφέρει ὁ Νάχτιγκαλ,
πενθερικὰ καὶ γαμβροὶ ζῶσιν ἐντελῶς ἀποκεχω-
ρισμένοι ἀλλήλων, κατ' οὐδένα δὲ λόγον ἐπι-
τρέπεται νὰ πλησιάσῃ ὁ γαμβρὸς τὴν πενθερᾶν.

Ἡ συνήθεια τοῦ ἀποφεύγειν τὴν πενθερᾶν φαί-
νεται ὅτι ἐπεκτείνεται καὶ ἐν ταῖς ἀρκτώαις
χώραις τῆς Ἀφρικῆς, διότι ὁ Μωχαμὲτ ἔλ Τουσί,
ὅστις ἀγνοεῖ καθ' ὅλα κληρίαν ὅτι τοιοῦτό τι
συμβαίνει καὶ παρὰ Κάφροις, τὴν ἀναφέρει με-
ταξὺ τῶν συνθητιῶν τοῦ Δερροῦρ. Ἀπαράλλακτα
δὲ τοῖς ἐθίμοις τῶν Κάφρων εἶσι τὰ παρὰ τοῖς
Βογῶς ἐν τῇ βορειανατολικῇ Ἀφρικῇ συνειθιζό-
μενα: «Οὐδέποτε ὁ γαμβρὸς ἀτενίζει τὸ πρόσω-
πον τῆς πενθερᾶς αὐτοῦ, ἀμφοτέρωι δὲ ἀποφεύ-
γουσιν ἐπιμελῶς ἀλλήλους. Ὁ γαμβρὸς οὐδέποτε
προφέρει τὸ ὄνομα τῆς πενθερᾶς.» 7 Περὶ τοῖς
Ἀββαδέ, ὁ γαμβρὸς παραλαμβάνει τὴν νόμφην
καὶ φεύγει μακρὰν τῆς οἰκίας τῶν πενθερῶν, ἵνα
μὴ ἴδῃ τυχόν ποτε τὴν πενθερᾶν. 8 Οἱ Σομάλ
θεωροῦσι γενικῶς μέγα ἁμάρτημα τὸ νὰ ἴδῃ ὁ
γαμβρὸς τὴν πενθερᾶν τοῦ, καὶ μεγάλως αἰσχύ-
νεται ἢ πενθερὰ ἂν ἐξ ἰδίας ἀμελείας ὠφθῇ ὑπὸ
τοῦ γαμβροῦ. Ἡ δὲ νόμφη μόνον ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ
ἀνδρὸς αὐτῆς ἢ λάθρα ἐπιτρέπεται νὰ ἐμιλήσῃ
μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς. 9

ΑΜΡΙΚΗ.—Ἄν τὰ ἐν Ἀφρικῇ ἔθιμα ἐν αὐ-
τῶν νὰ ἐξηγησομεν διὰ τῆς πρὸς ἀλλήλους
ἐπιμελείας τῶν λαῶν τῆς ἠπείρου ταύτης, δὲν δυ-

4. Fritsch, Die Eingeborenen Sudafrikas Bres-
lau, 1872 σ. 114.

5. Zeitschrift für Erdkunde τ. VI σ. 282 (1856).

6. E. Bowdich, Mission von Cap Const Castle
nach Ashanti (Γερμανικ. μεταφρ.). Weimar, 1820 σ.
556.

7. W. Munzinger, Sitten und Recht der Bo-
gos. Winterthur, 1859 σ. 63.

8. Klunzinger, Bilder aus Oberägypten.
Stuttg. 1877 σ. 269

9. Haggemocher, in Petermann's Ergän-
zungsheft αρ. 47 σ. 29.

νάμεθα όμως βελτίως να εξαρμόσασιν τὸν αὐτὸν κανόνα καὶ εἰς τοὺς λαοὺς τῆς μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς, παρ' οἷς ἀνευρίσκωμεν σχεδὸν ἀπαρτάκτους συνηθείας καὶ ἰδέας. Διὰ μαρτυριῶν ἀναμφισβητήτων πιστοῦται ὅτι παρὰ τοῖς Ῥαγκβέλαις Ἰνδοῖς τῶν Ἀργεντινῶν ἀμύπας τὰ πενθερικά ζῶσιν ἐντελῶς κεχωρισμένα τῶν γαμβρῶν καὶ νυμφῶν καὶ ὅτι ἀπαγορεύεται τῶς τελευταίοις νὰ πλησιάσῃσιν ἢ ἀμιλῶσιν αὐτοῖς.¹ Ὁ λόγος ὅμως τῆς συνηθείας ταύτης διαφέρει πολὺ τοῦ ὑπὸ τῶν Κάρφων ἀναφερομένου. Οἱ Ῥαγκβέλαι θυσιάζουσι τῷ θεῷ αὐτῶν Γκουαλιτσίου ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ ἀνθρώπους, κατ' ἐξοχὴν δὲ εὐπροδεκτοτάτην θυσίαν αὐτῷ θεωροῦσι τὰς γυναῖκας. Νομίζουσι δὲ ὅτι προσελκύουσι βελτίως τὴν εὐνοίαν τοῦ θεοῦ ἂν ἡ θυσιαζομένη γραῖα τύχῃ οὔσα πενθερὰ τοῦ θύοντος οἰκοδεσπότου, διότι, κατὰ τοὺς Ἰνδοὺς ἐκείνους, ὁ Γκουαλιτσίου ἀρέσκειται σφόδρα νὰ στηρίξῃ τὸν θρόνον του ἐπὶ τῶν σωματίων τοιοῦτων γυναικῶν. Παρὰ τοῖς Ἀραουκανοῖς ἐπὶ ἔτη πολλά μετὰ τὴν ὑπανδρείαν τῆς θυγατρὸς αὐτῆς δὲν ἐπιτρέπεται τῇ πενθερᾷ νὰ ἴδῃ τὸν γαμβρόν· κατ' ἐξαιρέσειν δὲ δύναται νὰ ἀμιλῆσῃ μετ' αὐτοῦ, ἔχοντας ὅμως ἐστραμμένα αὐτῇ τὰ νῶτα, ἢ ἀν φραγμῶς ὑψηλῶς χωρίζῃ ἀμφοτέρους.²

Ἐν τῇ ἀρκτῷ Ἀμερικῇ αἱ φυλαὶ Δακάτα, Ἀσινεβόν καὶ Ὀμάχα τρυφῶσιν ἀναλόγως συνηθείας. Πενθεροί, γαμβροὶ καὶ νύμφαι ἀπαγορεύεται παρ' αὐτοῖς νὰ προσβλέπωσιν ἢ νὰ ἀμιλῶσιν ἀλλήλοις, ἕκαστος ὀφείλει διὰ πέπλου νὰ καλύπτῃ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἂν εὐρεθῇ τυχὸν ἀπέναντι τοῦ ἄλλου καὶ ἐν ταῖς οἰκίαις ἔχουσιν ἴδια διαμερίσματα μὴ συγκοινωνοῦντα. Ἀν ἐπιτρέπεται προσέτι εἰς τοὺς γαμβροὺς καὶ τὰς νύμφας νὰ προφῶσιν τὸ ὄνομα τοῦ πενθεροῦ, προτοῦ δὲ νὰ παρέλθῃ πολὺς καιρὸς ἀπὸ τοῦ γάμου τηρεῖται ἡ αὐτὴ ἐπιφύλαξις πρὸς θείους καὶ θείας. Παραπλήσια ἔθιμα ἐπικρατοῦσι καὶ παρὰ τοῖς Μανδάνοις.³

ΛΥΣΤΡΑΛΙΑ.—Καθ' ἅπασαν τὴν Αὐστραλίαν τοιαῦται ἰδέαι καὶ συνηθείαι εἰσι πιθανῶς κοινόταται· τοῦλάχιστον διὰ μαοτυριῶν ἀξιοπίστον περιηγητῶν ἀποδεικνύεται ὅτι ἐπικρατοῦσιν ἐν Νικτωρία καὶ ἐν τῇ δυτικῇ Αὐστραλίᾳ. Περὶ μὲν τῶν ἐν Νικτωρίᾳ ὁ Σταίμπριτς ἀναφέρει τὰ ἐπόμενα· «Ἢ πενθερὰ, ἢ Γ'αναλθινκούρρα, οὐδαμῶς ἐπιτρέπει νὰ τεύσῃ αὐτὴν κατὰ πρόσωπον ὁ Γ'αναλθίν, ἢ γαμβρὸς αὐτῆς. Εὐρεθείσα τυχὸν πλησίον αὐτοῦ κρύπτεται ἀμέσως, καὶ πολλοὺς ἐλεγμοὺς ποιεῖ καὶ τὸ πρόσωπον καλύπτει διὰ τοῦ μανθῶν ἵνα μὴ συναντήσῃ αὐτῇ.»⁴

1. Globus τ. XXV σ. 280.
2. E. Reuel Smith, The Araucanians. New-York, 1850. σ. 217.
3. Waitz, Anthropologie τ. III σ. 104.
4. Transact. Ethnol. Soc. τ. I. σ. 289 (1861).

Περὶ δὲ τῆς δυτικῆς Αὐστραλίας πληροφορεῖ ἡμᾶς ὁ ἀριστὸς τοῦς ἐκεῖ Μαιῖρους γνωρίσας Α. Ὀλδφίλντ.⁵ «Οἱ Βατσαντίς, λέγει, ἴσως δὲ καὶ ἄλλαι φυλαὶ, ἔχουσι τὴν ἀλλόκοτον ταύτην συνηθείαν, νὰ μὴ ἐπιτρέπωσιν εἰς τὸν νεόγαμβρον νὰ βλέπῃ ἐπὶ ὠρισμένον τινὰ χρόνον τὴν Ἀμπρακούρραν ἢ πενθερὰν αὐτοῦ. Ἄν ποτε αὐτὴ πλησιάσῃ αὐτῷ, ὀφείλει οὗτος νὰποχωρήσῃ, ἂν δὲ μὴ παρατηρήσῃ αὐτὴν, ὀφείλουσιν οἱ μετ' αὐτοῦ νὰ τον καταστήσωσι προσεκτικόν, δεικνύοντες τὸ μέρος ὅπου ἐστὶν αὐτὴ ἐρχεται. Ὁ γαμβρὸς φεύγει χωρὶς νὰ στρέψῃ τὸ βλέμμα, κατ' ἀντίθετον διεύθυνσιν καὶ κρύπτεται ὀπισθεν θάμου ἢ δένδρου, μέχρις ὅτου εὐαρεστηθῇ ἢ πενθερὰ νὰπομακρυνθῇ καὶ τοῦτο ἀναγγέλλουσιν αὐτῷ πᾶντα οἱ σύντροφοί· Ἦν ἀρχὴν τῆς συνηθείας ταύτης δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐξακριβώσω, οὐδὲ τὴν ποινὴν νὰ μάθω, τὴν ἐπιβαλλομένην τοῖς παρὰ ταῖς.»

Ἐν τῇ Πόστ-Αίγκολν ἂν ἡ πενθερὰ ἔλθῃ πλησίον τοῦ γαμβροῦ αὐτῆς, οἱ Λουθέρς περικλείουσι τοῦτον ἐντὸς κύκλου πυκνοῦ, ἐν ᾧ αὐτὴ καλύπτει τὸ πρόσωπον διὰ τῶν χειρῶν. Τοῦτο δὲ χρησιμεύει ὡς ἐνός μὲν πρὸς ἀπαλλαγὴν τῆς γραῖας ἀπὸ τῆς φρικτῆς θέας τοῦ γαμβροῦ, ὡς ἑτέρου δὲ πρὸς ἀπατροπὴν αὐτῆς ἀπὸ τοῦ νὰ πλησιάσῃ, διότι ἀπαγορεύεται νὰ γείνη παρὰ τρίτου γνωστὴ αὐτῇ ἡ παρουσίαι τοῦ γαμβροῦ.⁶

Νέα μελλόνουμος τῆς φυλῆς τῶν Χαποῦ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἴδῃ οὔτε τὸν μελλόνουμον οὔτε τοὺς μέλλοντας πενθεροὺς αὐτῆς. «Ὅτε ὁ ἱεραπόστολος Φᾶν Ἀσσελτ ἐδίδασκεν ἐν ὑπαίθρῳ σχολεῖν πλησίον τοῦ Λορέξ, εἶδὲ ποτε ἕκαστὸς παιδίον νὰ τρέξῃ ἐντρομον καὶ νὰ κρυβῇ ὑπὸ τὴν τράπεζαν. Ἠρώτηθὲν δὲ περὶ τῆς αἰτίας τούτου, ἀπεκρίνατο ὅτι διήρχετο ἐκεῖθεν ἡ πενθερὰ τοῦ προσβυτέρου ἀδελφοῦ του.»⁷

ΑΣΙΑ.—Ἰγνη παρρησιῶν συνηθειῶν παρατηροῦνται καὶ ἐν Ἀσίᾳ, μαρτυροῦντα ἰδιόμορφα τινὰ ἀπέχθειαν ἢ σεβασμὸν μέγιστον τῶν γαμβρῶν καὶ νυμφῶν πρὸς τὰ πενθερικά. Ἀγγλὸς τις περιηγητὴς παρατηρεῖ ὅτι παρὰ τοῖς Δαγιάκοις (τοῦ Μορῆου) ὁ γαμβρὸς σέβεται τὸν πενθερὸν ὑπὲρ τὸν ἴδιον αὐτοῦ πατέρα. Φέρεται πρὸς αὐτὸν εὐγενέστατα, οὐδέποτε ἀπαγγέλλει τὸ ὄνομα του, οὐδὲ τρώγει ποτὲ μετ' αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ τραβιλοῦ, οὐδὲ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἐκπύματος πίνει, οὐδὲ τολμᾷ νὰ καθίσῃ μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ψιάθου.⁸ Ἀνάλογα ἔθιμα παρετήρησεν ἕτερος γερμανὸς περιηγητὴς ἐν τινὶ ἰσούρη Γ'ακούτων. «Τὰ παιδιά ἔμενον ἐν ταύτῃ κατὰ γυ-

5. Ad. τ. III σ. 251 (1865).
6. Wilhelm, Manners and customs of the Australian Natives σ. 26.
7. Zeitschrift f. Ethnologie τ. VIII σ. 180 (1876).
8. Spenser St John, Life in the forests of the far East. London, 1862. τ. I. σ. 51.

μνα, καὶ αὐτὴ δὲ ἡ οἰκοδέσποινα, ἣτις μέχρι τῆς μεσημβρίας ἐκοιμάτο, ἔφερε μόνον κοντὰ βρακίαι, γυμνὴ οὔσα τὰ ἄνω τῆς ὀσφύος, ἐν ᾧ ἐγὼ ἔμενον ἐν τῇ καλύβῃ. Κατὰ τὰ γαυκουτικὰ ἔθιμα, οὐδαμῶς θεωρεῖται τοῦτο ἀπρεπές, διότι μόνον πρὸ τοῦ πενθεροῦ καὶ τῶν προσβυτέρων ἀδελφῶν τοῦ συζύγου τῆς ἀπαγορεύεται εἰς τὴν γυναῖκα νὰ παρίσταται ἡμίγυμνος.»¹ Καὶ ἐν ταῖς σχέσεσι μεταξὺ πενθερῶν καὶ νυμφῶν.

Μᾶλλον ἐξηγενησμένον φαίνεται τὸ ἔθιμον τῶν Κατσίνζων ἐν τῇ νοτίᾳ Σιβηρίᾳ, ἐνθα ὁ πενθερὸς μόνον μετὰ κεκαλυμμένον τὸ πρόσωπον ἐπιτρέπεται νὰ πλησιάσῃ τὴν νύμφην. Ἀλλὰ καὶ ἡ νύμφη ἀποφεύγει τὴν συνάντησιν τοῦ πενθεροῦ, καὶ συναντήσασα αὐτῷ προσβλέπει γαυμᾷ.² Παρὰ τοῖς Ὀστυγιάκοις τοῦ βορείου πόλου πᾶσα γυνὴ ὀφείλει ἐπιμελῶς νὰποφεύγῃ τὰ βλέμματα τοῦ πενθεροῦ· ὁμοίως καὶ ὁ γαμβρὸς τὰ τῆς πενθερᾶς, μέχρις ὅτου γενήσῃ κληρονόμος.³ Ἰγνη ἀμυδρὰ τοιοῦτων ἔθιμων ἀπαντᾶσιν καὶ ἐν Ἰνδικῇ. Ἐν ᾧ ἐν Παντσάβ αἱ λοιπαὶ τάξεις ἀγοράζουσι τὰς συζύγους παρὰ τῶν γονέων, αἱ ἀνώταται τάξεις θεωροῦσι τὴν ἀπεμπόλησιν θυγατρὸς ἐγκλημα βραχὺ. Οὐδέποτε δὲ ὁ πενθερὸς συγκατατίθεται οὐ μόνον νὰ γευματίσῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ γαμβροῦ, ἀλλὰ καὶ νερὸν νὰ πίνῃ, διότι προσβολὴν νομίζει τὸ νὰ λάβῃ τι παρ' αὐτοῦ.⁴

¹ Ἐπὶ τῇ βᾶσει ἐνός κωφαλοῦ τοῦ συγγράμματος Ethnographische Parallelen und Vergleiche ὑπὸ R. Andree. (Stuttgart, 1878).]

ΜΙΑ ΣΕΛΙΣ ΕΚ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΝΑΥΠΛΙΟΥ

..... Τὸ Ναῦπλιον περιελθὸν κληρονομικῶς δικαίωματι ἐκ τῆς φραγκικῆς κυριαρχίας εἰς τοὺς Ἑνετοὺς κατὰ τὸ 1389 μ. Χ. ἔτος, καὶ ἰσχυρῶς ὀχυρωθὲν διὰ τῶν μέχρι τοῦ νῦν σωζομένων φρουρίων του, μετὰ διαφόρους τῶν Τούρκων ἐπιθέσεις καὶ πολιορκίας, διετέλεσεν ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῆς Ἑνετίας μέχρι τοῦ ἔτους 1639, ὅτε ἐπὶ Σουλεϊμᾶν ὁ Βεζίρης Κασίμ, Σαυτελάκης τοῦ Μωρέως, μετὰ διετὴ αἱματηρὰν πολιορκίαν κατέλαθεν αὐτὸ διὰ συνθήκης πρὸς παγίωσιν τῆς μεταξὺ Ἑνετίας καὶ Τουρκίας συννομολογηθείσης κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους εἰρήνης.

Οἱ Τούρκοι τὸ πρῶτον ἤδη καταλαβόντες τὸ Ναῦπλιον κατεῖχον αὐτὸ ἀνενοχλήτως μέχρι

1. Ad. Erman, Reise um die Erde. Τμήμ. I. τ. II. σ. 317.
2. Mittheil. d. Ver. für Erdkunde zu Leipzig. 1875. σ. 24.
3. Auszug aus Pallas Reisen. Frankfurt a. M. 1777. σ. 30.
4. Merck, Acht Vorträge über das Pandshab. Bern. 1869. σ. 127.

τοῦ θέρους τοῦ 1686, ὅτε ἡ Ἑνετία θέλουσα νὰ συμπληρώσῃ τὴν κατάκτησιν ὀλοκλήρου τῆς Πελοποννήσου, ἀπέστειλεν εἰς Ναῦπλιον στόλον ἰσχυρὸν ὑπὸ τὸν φραγκίσκον Μοροζίνην, ἐφ' οὗ ἐπέβαινε καὶ ὁ διάσημος στρατηγὸς τῆς Ἑνετίας κόμης Καίνισμαρκ, Σουηδὸς τὸ γένος, μετὰ ἰσχυρὰς στρατιωτικῆς δυνάμεως. Ὁ Μοροζίνης στενωθὸς πολιορκήσας τὸ Ναῦπλιον, οὐ ἐφρουράρχει ὁ Μουσταφᾶς, κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, καὶ ἀποκρούσας τὰς τε ἐπιθέσεις τοῦ ἐν Ἀργεῖ στρατοπεδεύοντος Σερασκέρη καὶ τὰς ἐξόδους τῆς φρουρᾶς, ἠνάγκασεν αὐτὴν νὰ παραδώσῃ τὸ φρούριον μεθ' ὅλου τοῦ ὕλικου.

Εἰς ἀμοιβὴν τοῦ λαμπροῦ τούτου κατορθώματος, ὅπερ συνεπλήρωσε τὴν ὑπὸ τὴν ἐνετικὴν κυριαρχίαν ὑποταγὴν ὀλοκλήρου τῆς Πελοποννήσου, ἐξασφαλισθεῖσαν καὶ διὰ τῆς ἐν Κάρλοβιτς κατὰ τὸ ἔτος 1699 συννομολογηθείσης μεταξὺ Τουρκίας καὶ Ἑνετίας εἰρήνης, ἡ Ἑνετία ἀπένευμε τῷ Μοροζίνῃ τὸν τίτλον Ἰππότη, ἀναρτίσασα τὴν εἰκόνα αὐτοῦ εἰς τὴν ὀλοκλήρην τῆς ἐνδόξου πόλεως μετὰ τὴν ἐπιγραφὴν· «Φραγκίσκος Μοροζίνῃ τῷ Πελοποννησιακῷ λαβίω.»

Οἱ Ἑνετοὶ κατιδόντες τὸ ἐπίκαιρον τοῦ Ναυπλίου, συνεπλήρωσαν τὴν ὀχύρωσιν, καταστήσαντες αὐτὸ τὴ ὀχυρώτατον τῶν τότε φρουρίων· εἰς διαίωσιν δὲ τῶν Θριάμβων τοῦ πορθητοῦ Μοροζίνῃ ἀνήρτησαν ἐπὶ τῶν ἐπάλλξεων τοῦ φρουρίου, ἀριστερᾷ τῷ εἰσερχομένῳ διὰ τῆς πύλης τῆς ἑστᾶς, πλάκα μαρμαρίνην συζομένην μέχρι σήμερον, ἣτις φέρει τὴν ἐξ ἑστᾶς Ἀκτινικὴν ἐπιγραφὴν:

Post urbes expugnatas, valideque munitas, post sexias fugatos hostes, hoc patriae restituit Frangus Maurosinus. Accurate Supus armarum moderator, et Alexander bonno maximae triremis gubernator, hoc aeternitatis monumentum posuit.

Anno Domini MDCLXXXVII.
«Πόλεις καὶ ἀροπόλεις ἐκαπορήσας καὶ ἰσχυρῶς ὀχυρώσας, ἐξάκις δὲ τοὺς ἐχθροὺς εἰς φυγὴν τρέψας φραγκίσκος Μοροζίνης τούτο (τὸ φρούριον) τῇ Πατρίδι ἀποκατέστησεν. Ἐπιμελῶς Σοῦπος διοικητῆς τῶν ὀπλων καὶ Ἀλέξανδρος ἐπ' ἀγαθῷ κυβερνήτης τῆς μεγίστης τριήρους τὸδε αἰωνιότητος μνημεῖον ἔθηκεν. Ἐτει Κυρίου Α.Χ.ΠΖ'.»

Ἢ Ἑνετικὴ Δημοκρατία, ἣτις ἐν ταῖς δυστυχίαις τῆς καὶ ταῖς ἥτταις, ἄς ἀπὸ ἐνός καὶ ἡμίσεως αἰῶνος ὑφίστατο ὑπὸ τῶν Τούρκων, περιποιήθη οὐκ ὀλίγον τοὺς Ἕλληνας, ἀφειδῶς πωλοῦσα αὐτοῖς βαθμοὺς καὶ τίτλους εὐγενείας διὰ ψηφισμάτων ἀποκαλούντων τοὺς Ἕλληνας «Ἐθνος μεγαλοπρεπὲς καὶ βασιλικόν, ὅπερ ἐπὶ πολὺ ἐκυριάρχησε καὶ εἶναι διὰ πάν ἄλλο ἔθνος ἀξίον τῆς ἀριστοκρατίας», ἣδ' ἔπειτα τὰς νίκας, εἰς ἃς οὐκ ὀλίγον συνετέλεσεν καὶ σὲ ἀτυχῆς Ἕλληνας, φρονούντες ὅτι ἀκαλλαστόμε-

νοι του Τουρκικού ζυγού παραδίδονται εις Χριστιανικήν δεσποτείαν, ή Ήνετική, λέγω, Δημοκρατία προσήνεχθη προς τους Έλληνας τυραννικώτερον και αυτών των Τούρκων. Έξ ενός ή φιλαργυρία και ή ακάθεκτος πλεονεξία των κατά τόπους διοικητών και ανθυπάτων, οΐτινες δίκην σμήνους άκρίδων επέπεσον κατά του άτυχοϋς τούτου τόπου, έπως ή τώ αφαιρέσει πάσαν ίκμάδα ζωής, άφ' έτέρου ό φανατισμός και ή μισαλλοδοξία του Λατινικού κλήρου κατέστησαν άφόρητον τον βίον των Έλλήνων, οΐτινες ήρξαντο μεταμελόμενοι, διότι προέκριναν την Ένετικήν κυριαρχίαν της Τουρκικής. Είς ένδειξιν της προς τους Έλληνας συμπεριφοράς του Λατινικού κλήρου παρατιθέμεθα περικοπήν εκ της τότε άπευθυνθείσης προς τους έν Πελοποννήσω Ένετούς Διοικητάς και έζάρχους της Αγίας Έδρας ποιμαντορικής Βούλλας του Πάππα Ρώμης Πύλλου. «Όσον διά τας κατακτήσεις, έγγραφον ό Αναμάρτητος, δεν πρέπει να λησμονώμεν ότι οι Έλληνες δεν έχουν πιάνει και εύκόλως δύνανται να υποβληθώσι και αύθις υπό τον ζυγον των Τούρκων, ήν άν διατελούσι και οι λοιποί ήμισοί των· όθεν δεόν να τους μεταχειρίζώμεθα, ως άγρια θήρια, να τους αποσπώμεν τους οδόντας και τους ούγκας, να μη παύωμεν ταπεινούντες αυτούς, και ιδίως να τους έμποδίζωμεν την περι την χρῆσιν των όπλων άσκησιν· ουδέν δ' άλλο να τους παρέχωμεν, ή ξύλον και άρτον, άρτον και ξύλον!! Η φιλανθρωπία και συμπάθεια έστωσαν δι' αίσιωτέρους καιρούς.»

Η κατάστασις αυτη διήρκεσε μέχρι του 1713, ότε ή Τουρκία άθετήσασα τας έν Κάρλοβιτζ συνθήκας επιτίθεται κατά της Ένετίας. Στόλος Τουρκικός καταλαμβάνει τας νήσους του Αίγαίου, στρατός δε πολυάριθμος υπό την άρχηγίαν αυτου του Σουλτάνου εισελαύνει διά του Ισθμού εις την Πελοπόννησον, καταλαμβάνει διά συνθήκας την Κόρινθον, ής όμως ή μεν φρουρά παρά τας σπονδάς κατασφάζεται άμέσως, οι δε κάτοικοι Ένετοί και Έλληνες μετενεχθέντες πρό των πυλών του Ναυπλίου διεμελίσθησαν υπό τας όμματα της πολιορκημένης φρουράς. Ούτως έν βραχεία οι Τούρκοι επιτιθέμενοι και προχωρόντες, οι δε Ένετοί άμυνόμενοι και υποχωρόντες μεταβάλλουσιν εις τέρραν και έρείπια την άτυχή Πελοπόννησον. Οι Έλληνες εύρεθέντες μεταξύ σφίρας και άκμονος, ύφίστανται άλληλοδιαδόχως τλ άπατελέσματα της άγριότητος έκαστους των διαμαχομένων. Ό άγων τόνον άγρίως διεξήχθη, ώστε μοναχός τις Λατίνος πολιορκούμενος εις τινα άκρόπολιν, ύψώσας τή σιδηρόν όπλον του Έσταυρωμένου προς τον ουρανόν άνέκραξεν άπειλών Cristi maledetti sulla testa «κατά της κεφαλής του καταραμένου Χριστού.»

Ό Σουλτάνος δρών και θύων περιήλθε μετά του Σερρακέρου αυτου Δαούτ Πασά όλόκληρον

την Πελοπόννησον, έστη δε κατά τό έτος 1715 πρό των θυρών του δυσπορήτου Ναυπλίου, διά την πολιορκίαν του όποιου διήρκεσε τον στρατόν εις δύο σώματα, ών τό μεν υπό τον Βεηλέβειν της Ρούμελης και τον Άγών των Γενιτσαρων έντός του Παλαυιδίου, τό δε υπό την Άχμέτ Πασσάν και τον ύπαρχηγόν των Ένετισάρων κατά της πόλεως και της Άκροναυπλίας.

Η πολιορκία ύπήρξε λίαν βραχεία, διαρκέσασα όκτώ μόλις ήμέρας, διότι ό διευθύνων την όλην πολιορκίαν μέγας βεζίρης άνυπομενωών δια την βραδύτητα της τακτικής πολιορκίας προύτίμησε την έξ έφόδου άλωσιν. Διεγείρει τον ένθουσιασμόν των πολιορκητών ύπισχυόμενος πλούσια δώρα· ούτως ό εκ των στρατιωτών του πρώτος αφαιρέσας την σημαίαν του Άγίου Μάρκου από των τειχών του Ναυπλίου λαμβάνει άργυροΰν πουγγίον συν τή δικαιοΰματι να φέρη επί του σαρκίου του τιμητικόν μετάλλιον. Πάσι δε ταις φονευθησομένοις κατά την έφοδον, ό παρακολούθων Σέγγουλ-Ισλάμ άνέωξε τας πύλας του παραδείσου, έξυμών τας Ούρι αυτου και τας μετ' αυτών άπολαύσεις. Ούτω πάντες έμπνευσθέντες υπό προσδοκίας πλούτου και μελλούσης άπολαύσεως, επιτίθενται την όγδόν ήμέραν λάθρος κατά του Παλαυιδίου, ή αυθιγενρόν άλίσκουσιν έξ έφόδου, την επισύσαν δε κυριούσι και τό Ναύπλιον, ή φρουρά μόλις άνήργετο εις 700 άνδρας. Οι Έλληνες καιτοι λαμβάνοντες υπό των Ένετών έν δουλκόν και έκάστην, επ' ουδενί λόγω δεν ήθέλησαν ήδη να συναγωνισθώσι μετά των πολιορκουμένων, καθ' όσον ήσαν πρόσφατοι αι καιώσεις, ως ύφίσταντο τώσ παρ' αυτών.

Η φρουρά και οι κάτοικοι ύπέστησαν μεγίστας συμφοράς· οι σιθόντες εκ της κατά την άλωσιν σραγής μετήχθησαν δεδμενένοι άπαντες, διά των προς την Κάνανον τελημάτων εις τας ύπηρείας του Προφήτου Πλιού, όπου οι πλείστοι άπέθανον υπό της πείνης, και του ψύχους· μεταξύ των θυμάτων καταλέγεται και ο Λατίνος επίσκοπος Καρλίνος και πολλοί ιερείς.

Οι πολιορκηταί περί τας 120,000 εύρον έν τη όρισθείση πόλει πλούσια λάφυρα, ών μετέσχον άπαντες λαβόντες έκαστος ανά 10—20 πουγγία. Ό Σερρακέρης εύρεν έντός του φρουρίου μέγαν άριθμόν όρειχαλιών και σιδηρών πυροβόλων, πυρίτιδα, μόλυβδον, σφαίρας, βόμβας και όβείδας. Ό Σουλτάνος περιήλθε την άλωθείσαν πόλιν έν θριάμβω θυμαζών τή τείχη και τας επάλξεις αυτης και άμείβων γενναίως τους διαπρέψαντας κατά την πολιορκίαν. Αι Έκκλησιαί μετεβλήθησαν εις Τζαμιά και ή διοίκσις της πόλεως άνετέθη εις τον Όσμάν Άγών των Άσιανών.

Τή Ναύπλιον διά της βραδύτερον σινομολογηθείσης μεταξύ Ένετίας και Τουρκίας κατά

τό έτος 1718 έν Πασσάροβιτζ ειρήνης έμεινεν εις την κυριαρχίαν της Τουρκίας μέχρι της 20 96βριου 1822, ότε κατελήφθη έξ έφόδου υπό των Έλλήνων άρχηγούντος του Σταύκου Σταύκοπούλου,

Έν Ναυκλίω, 1 Ιουνίου 1879. Μ. Ρ. ΑΛΜΠΟΥΡΓΙΔΗΣ.

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΤΗ ΚΥΡΙΑ Χ'—ΕΙΣ ΜΕΣΙΟΛΑΝΑ.

Έν Αθήναις, τή 30 Μαΐου 1879.

Έγχεις δίκαιον. Τά Μεδιόλανα είναι άναντιρήτως ή ώραιότερα πόλις της Ιταλίας. Δέν έχουσι βεβαίως ούτε την ζωηρότητα της Νεαπόλεως, ούτε τή κλασικόν γόητρον της Ρώμης, ούτε την επιβήλουσαν έκείνην σεμνότητα και χάριν της Φλωρεντίας. Δέν έχουσι όμως επίσης ούτε τον επαιτικόν και ρυπαρόν πληθυσμόν της πρώην πρωτευούσης του παλαιού νεαπολιτικού βασιλείου, ούτε τους βασοφόρους και τας κωδικουσίας και τους λοιμώδεις πυρετούς της ούρανιας πόλεως, ούτε την έρημίαν έκείνην της βασιλίδος της Τοσκάνης, ήτις έμπνέει σήμεραν άληθή λύπην εις τον γυρισάντα την Φλωρεντίαν άλλοτε ποτε, εις ήμέρας δόξης παρελθούσης. Όλίγας ήμέρας έμεινα πρό τινων έτών εις Μεδιόλανα. Με ήφρανον όμως, σε βεβαιώ, κατά τό βραχύ αυτό διάστημα, τό έξωτερικόν έκείνο ήθος της εύτυχίας, τό όποιον βλέπει εύθις πρώτον ό επισκεπτόμενος την πόλιν, και τό όποιον διαθέτει τόνον εύχαρίστως τον θεατήν, έπουθήποτε και άν τό άπαντήση, είτε εις πόλιν όλόκληρον, είτε εις οικίαν είτε και εις άτομον ύπλουν. Είσελθε εις Όλλανδικήν οικίαν, και θα ιδής πόσσην θα αισθανθής εύχαρίστησιν, βλέπουσα πάντα τά έν αυτη καθάρια και έν τάξει, τό έδαφος στίλβον, τας ύέλους των παραθύρων άστραπτούσας από τό τρίψιμον, τά παραπετάσματα λευκά ως χιόνα, τά κλειθρα λάμποντα ως κάτοπτρα. Αισθάνεσαι εύθις, ότι ό ιδιοκτήτης ου μόνον εύπορεί, αλλά και γνωρίζει πως πρέπει να ζήση έν εύπορία· τον μακαρίζεις ένδομύχως, ή εύμερεια έκείνη άντανακλάται εις την ψυχήν σου και ανατέλλει κατόπιν επί του προσώπου σου, και ή καρδιά σου εύρύνεται υπό άνεξήγητόν τι άλλ' εύάρεστον συναίσθημα, όμοιον προς έκείνο τό όποτον μάς προξενεί τό άρωμα εύόσμου άνθους. Δέν ήξεύρω, άν έρμηνεύω καλώς την ιδικήν σου εύχαρίστησιν, άλλ' εις εμέ τουλάχιστον τοιαύτην τινα έπροξένησεν έντύπωσιν ή πόλις σου, ότε κατά πρώτον την είδα. Η καθαρότης των όδών και των κατοίκων, ή αυτάρκης έκείνη εύχαρίστησις ή λάμπουσα επί της χριστής αυτών και άκάκου μορφής, τό σπεύδον και μεμετρημένον βήμα των, εκ του όποιου έσυμπείραινέ τις εύθις, ότι οι βαδίζοντες ούτε κηφήνες ήσαν ούτε πε-

ρίεργοι, αλλά μετέβαινον εις τό έργον των, όλα αυτά, ως και ή παντελής έλλειψις επαιτών και άργών άνθρώπων, μου έπροξένησαν έντύπωσιν όποίαν εις ουδέμιαν άλλην ήσθάνθηον εύρωπαϊκήν πόλιν.

Αλλά, θα έκφωνήσης βέβαια, έχώ σου ζητώ νέα έξ Αθηνών, και ου μου γράφεις διά τά Μεδιόλανα! Συγγώρει με, αγαπητή μου· έχεις δίκαιον. Ελησμονήθην προς στιγμήν, αλλά δεν σου γράφω και διατί ελησμονήθην, διότι... γνωρίζω ότι θέλεις επιστολάς couleur de rose, και άν σου έγγραφον την αίτίαν της λήθης μου, πολύ διαφορετικόν θα είχεν ή αίτιολογία μου τό χρώμα.

Νέον έξ Αθηνών δεν έχω άλλο μεγαλειότερον και σπουδαιότερον να σου γράψω, ειμή ότι ό θιασος του Ταβουλάρη ήρχισε τέλος πάντων τας παραστάσεις του παρά τας όχθας του Ίλισσού. Λέγω ήχθας, σημείωσαι, έξ άπλής παραδόσεως, χωρίς να ένσω πάντ'ασι να προσάλω τον ειρηνικόν μας Ίλισσόν, όνομάζουσα αυτόν ποτάμιον. Είνε άληθές, ότι ή επί του καλλωπισμού της πόλεως έπιτροπή έκρινεν άναγκαίον να έγειρη παράχθια τείχη, να προφυλάξη, φαίνεται, τά χώματα της όδοϋ έναντίον της κατακτητικής έρμής του κλασικού ρύακος. Αλλ' ό πτωχός—τῷ ύδατι—Ίλισσός δεν έχει άναντιρήτως κακούς σκοπούς, και όμοιάζει, νομίζω, αυτην την φοράν, με κράτος τι, κλασικόν επίσης, τό όποτον έμποδίζον άλλα μεγαλιότερα κράτη να πολεμήση, ένθ' έκείνο τό ταλαίπωρον ουδέ καν έσυλλογίζετο τοιαύτα κινδυνώδη έπιχειρήματα. Ηρχισε λοιπόν ό κλασικός Μένανθρος τας κλασικάς του παραστάσεις παρά τό κλασικόν ποτάμιον, ή κυριολεκτικώτερον παρά τά χαλίκια του κλασικού ποταμιου, επί θεάτρου άνακαινισθέντος εκ βάθρων, υπό την λάμψιν άεριοφωτος αυτην την φοράν, και άπέναντι κοινού, τό όποτον τίποτε άλλο δεν θέλει καλλίτερον, ειμή να ανατριχιάξη εκατοντάκις της έσπέρας προς τας φοβεράς σκηνάς των οικογενειακών δραμάτων του Denney, να μουσική τέσσαρα τουλάχιστον μανδήλια διά των θακρύων, άτινα προκαλεί ή περιπαθής άπαγγελία της πρωταγωνιστριας, και να χειροκροτή έκθύμως la prose του κ. Ταβουλάρη, όστις από τινος έγεινε και μεταφραστής, και—μά τον θεόν, νομίζω και συγγραφεύς. Είς αυτου τουλάχιστον τον κάλαμον απέδωκε τό κοινόν την προκήρυξιν, δι' ής ό θιασός του έδήλωσεν εις τους Αθηναίους την έναρξιν των παραστάσεων αυτου. Υποθέτω ότι θα έχης την φυσικήν και πατριωτικήν περιέργειαν να την άναγνώσης· επειδή δε μου είναι άδύνατον να την αντιγράψω όλόκληρον έντός επιστολής, σου μεταδίδω μόνον την άρχήν της. Α' Αφιπεύοντες, λέγουσιν οι Έλληνες ή οποιοί, εκ του Πηγάσου, όστις έν τῷ παρελ-

Οόντι κατά την νηπιώδη της ελληνικής σκηνής κατάστασιν συμπαρίστανε ημᾶς πολλάκις εἰς ἀθέριον ὕψη, εἰς ἐλπιδοφόρα καὶ ψυχωτερῆ ἄνευρα, ἀλλὰ καὶ εἰς ἀπροσπελάστους τοὺς πλείστους κορυφάς, ἐνθα αἱ Μοῦσαι μεθύσκουσι τοὺς θνητοὺς ἐκ τῶν ἀθανάτων ναμάτων τῆς Ἱπποκρήνης, λέγοντες ξηρὰ ξηρὰ . . . κ. τ. λ.». Σοὺ δοκίμομαι, ὅτι οὐτε παρέλειψα, οὐτε προσέθηκα συλλαβὴν εἰς τὸ ἀθέτητικὸν τῆς προκηρύξεως κείμενον. Δὲν προσθέτω δὲ καὶ σόλιον κανέν, διότι . . . οὐδὲ διότι, νομίζω, χρειάζεται. Πρώτη παράστασις ὑπῆρξεν ἡ τοῦ Μάξβελ, κέξθου δράματος τοῦ Ἰουλίου Βερδιέ, ὡς λέγει ἡ θεατρικὴ προκήρυξις, κείς πράξεις πέντε καὶ ἕνα πρόλογον, μεγάλην ἐμπεισίαντος αἰσθησὶν ἐν Παρισίοις, διότι παριστᾷ πάσχομαί τὴν πεπληρωμένην δικαιοσύνην.» Φέρουσι δὲ ὁ πρόλογος καὶ οἱ πέντε τοῦ δράματος πράξεις τὰς ἐξῆς φοβερὰς ἐπιγραφάς: Θεατρικὴ ἐκτέλεσις, ὁ υἱὸς τοῦ δολοφόνου, ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ, τὸ ἐργασίδιον, τὸ ὄραμα, ἡ τιμωρία. φοβεῖσαι σὺ; ἐγὼ φοβοῦμαι, φίλη μου, καὶ δι' αὐτὸ, σοῦ ἐξομολογοῦμαι τὴν ἀμαρτίαν μου, μόλις κατώρμισα νὰ ἀκούσω τὸν πρόλογον. Ἡ φρικὴ μου ὑπῆρξε τοιαύτη, ὥστε τὰ νεύρα μου ἤρχισαν νὰ χορεύουν, καὶ ἀνεχώρησα εὐθὺς μὲ σφοδρὸν πονοκέφαλον. Ἄναντιφρόντως αἱ σφοδραὶ συγκινήσεις δὲν μὲ στέγοιεν. Ἡμῶν πάντοτε κρᾶσις ἀσθενούσ, καὶ δι' αὐτὸ κἄνω ἀκόμη ψυχρολουσίαν. Πλὴν τί τὰ θέλω εἰς μὲν αὐτὴν τὴν τακτικὴν θεραπείαν τῶν νεύρων μου, εἴνε ἀκόμη ἀπρόσιτοι δι' ἐμὲ αἱ συγκινήσεις τῶν οἰκογενειακῶν δραμάτων τοῦ Μενάνδρου. Δὲν δύναμαι λοιπόν, βλέπεις, νὰ σοῦ γράψω λεπτομερέστερον τὰ κατὰ τὴν πρώτην παράστασιν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐπιφυλάσσομαι δὲ νὰ σοῦ λαλήσω ἐκτενέστερον περὶ τοῦ ἑλληνικοῦ μας θεάτρου, ὅταν δοθῇ καμμίαν κωμῆδα ἢ ἄλλη τις παράστασις ἡρωικότερα, τὴν ὅποιαν νὰ καταπίνῃ εὐκολώτερον ὁ ἀσθενὴς μου στόμαχος.

Ἐξέλιτο οὖσα τοῦ Ἀπόλλωνος, ἤξεύρεις τί ἔκαμα; μετέβην εὐθὺς ἀπέναντι εἰς τὸ Ἄντρον τῶν Νυμφῶν, ὅπου ψάλλει σήμερον καὶ μουσουργεὶ θίασος γερμανῶν καὶ γερμανίδων, ἡ κυριολεκτικώτερον βοημῶν καὶ βοημίδων. Quantium mutatum ab illo τὸ ταλαίπωρον αὐτὸ Ἄντρον! Οὐτε ἄνθη πλέον, οὐτε σικαί, οὐτε ὑδάτων ψιθυροί, οὐτε παράσχοι μοισάτι! Καθίσματα μόνον ξύλινα τριγύρω, καὶ τραπέζια μὲ ποτήρια ζύθου, ναργελέδες πού καὶ πού ἀναδίδοντες τὰς κοσμητικὰς τῶν ἑλικῶν διὰ τοῦ ἀραιοῦ φυλλώματος τῶν ὀλίγων περισωθέντων δένδρων, καὶ σκηνίδωμά τι, ἠποικιζόμενον δῆθεν σκηνῆν, καὶ μεταφερόμενον ἐδῶ κ' ἐκεῖ κατὰ τὰς ἐκάστοτε ἀνάγκας καὶ συμφωνίας τοῦ ἰδιοκτήτου. Ἄρ' ὅτου τὸ πρῶτον, πρὸ ὀκτώ ἐτῶν, εἰσέβαλεν εἰς τὸν ποιητικὸν ἐκείνον χῶρον ὁ πρῶτος ἐπισκ-

φθεις τὰς Ἀθήνας γερμανικὸς μουσικὸς θίασος, ἦτοι ἡ Μαρτίαι, ὡς ἐπωνόμασεν αὐτὸν τὸ πυκνὸν πλῆθος τῶν θαυμαστῶν του, τί δὲν εἶδε τὸ πτωχὸν αὐτὸ Ἄντρον, καὶ τί δὲν ἤκουσεν! Πικρούσε τὴν Risetta τραγουδοῦσαν διὰ τῆς ἀνδρικής τῆς φωνῆς τὴν femme du sapeur, τὴν Stella del nostro amore ἐν ἰταλικῇ δυωδίᾳ, καὶ τὰς κωμικὰς προσλαλιὰς τοῦ ἑλλανος clown Μανιάλη! Εἶδε τὸν φραντζῆν καὶ τὴν ἀμερικανίδα σχοινοβάτιδα, ἧτις ἀνήρτα ἀπὸ τοῦ τραχήλου τῆς ἐκατὸν οὐκιάων βάρους ἤκουσεν ἀμάνην καὶ εἶδε ταχυδακτυλοεργίαν! Ὅλα τὰ εἶδε, καὶ σήμερον πάλιν ἐπανέρχεται εἰς τὰ πρῶτά του, comme on revient toujours à ses premiers amours,

καὶ ἔγει βοημούς μουσουργούς, οἵτινες πίνουσι τὸν ζύθον τῶν ἀπαθέστατα ὁσάκις δὲν παίζουσι, καὶ ἀοιδούς βοημίδας, αἵτινες, ὁσάκις δὲν ψάλλουσι, περιφέρουσι τὸ ἰλαρὸν τῶν μειδιᾶμα καὶ τὸ πινάκιον τῶν εἰς τοὺς θεατὰς!

Ἴλλαιξαν ὅμως οἱ κριτοὶ ἐς τὸν κόσμον ἰδῶ κάτω! Δὲν βρέχει πλέον ἀργυρὰ νομίσματα οὐδὲ χαρτονομίσματα αἰδηρόνως συνεπτυγμένα ἢ περιπαθῆς λατρεία τῶν θεατῶν δὲν φωλεύουσι πλέον εἰς τὰ ἄδυτα τῶν ἀδύτων τοῦ πυκνοῦ συμφότου ἄλλοτε κῆπου οἱ γηραιὸι λάτρεις τῆς Γούμπλας καὶ τῆς Ἀννας, ἀναμένοντες ἐν τῶν μειδιᾶμα ὡς δρόσον τοῦ οὐρανοῦ! οὐδὲ ὑπάρχει πλέον ἀνάγκη νὰ συνοδεύσωσι τὰς μουσουργούς νεάνιδας εἰς τὰς οἰκίας τῆς παραστάσεως, ἢ νὰ χοροψύλακες, μετὰ τὸ τέλος τῆς παραστάσεως, ἢ νὰ προσφιλῶσι αὐτὰς κατὰ τοῦ ἐξημεμένου ἐνθουσιασμοῦ τῶν ἀκρατῶν! Οἱ χρυσοὶ χρόνοι τῆς ποιητικῆς ἐκείνης νηπιότητος τοῦ ἀθηναϊκοῦ κοινοῦ παρεῆλθον ἀνεπιστρέπτει, καὶ σήμερον μόλις πού τοιμᾷ ἡ δεκάρα νὰ περιφρονῆσῃ τὸ πεντάλεπτον ἐπὶ τοῦ λευκοῦ χειρομάκτρου τοῦ πινακίου, μόλις τὸ χεῖλος τῶν ἀδιαφόρων ἀκρατῶν ἀνοίγεται εἰς ἀνάλατόν τινα φιλοφροσύνην πρὸς τὴν χαλκολογοῦσαν μουσουργίαν, καὶ τὸ περικαθήμενον κοινὸν δυσκόλως μόλις συγκατατίθεται νὰ μειδιάσῃ πρὸς τὴν ὑλακώδη μελωδίαν τοῦ:

Auf der Au . . . Au . . . Au . . . Au!

ἢ νὰ κραινάξουσιν ἐναμιλλῶς τέσσαρες γερμανικαὶ χόριτες, ἐνδεδυμέναι κατὰ παράδοξον καλαισθησίαν ἢ λα τῆς ἰριδος τὰ χρώματα!

Ἐννομεθα βλέπεις πρακτικώτεροι ὁσημέραι καὶ ἡμεῖς οἱ ἐν Ἀθήναις! ἐπαύσαμεν πρὸ καιροῦ νὰ σρεφώμεθα μὲ ἀτμούς καὶ αἰσθήματα ἀποθλιπόμενα εἰς τὴν οὐσίαν κυρίως ἀνάγομεν ὅλα εἰς τὴν ὑπερτίμησιν ἢ ἐποτίμησιν, καί, φιλολογικῶς, κινδυνεύομεν μὰ τὴν ἀλήθειαν νὰ γαίνωμεν ὁπαδοὶ τῆς πραγματικῆς σχολῆς τοῦ Assomoir ἢ τοῦ Ἀντοκουάου (!), ἀν προτιμᾶς τὴν ἑλληνικὴν μετάφρασιν.

Ἄπερχεται τέλος, μοῦ γράφεις, εἰς τὴν λήμνην

τοῦ Κόμου, καὶ ἐκεῖ θὰ σοῦ διευθύνω τὴν προσεχῆ μου ἐπιστολήν. Μὴ λησμονήσης, ὅτι θέλω λεπτομερῆ ἐκθέσειν τῶν πρώτων σου ἐντυπώσεων. ΣΟΦΙΑ.

Γνώμη καὶ σκέψεις ἠθικαὶ τοῦ δουκὸς
ΔΕ-ΛΑ-ΡΟΣΦΟΥΚΩ
[Μετάφρασις Γ. Ζωγίου.]
180.

Μετανοεὶ ὁ κακοποιός, ἀλλ' ἡ μεταμέλεια αὐτοῦ κυρίως δὲν πηγάζει ἐκ τῆς συναισθήσεως τῶν κακῶν, ὅσα ἐπραξεν, ἀλλ' ἐκ τοῦ φόβου τῶν κακῶν, ὅσα ἐνδεχόμενον εἶναι νὰ πάθῃ ἕνεκα τῶν ἀμαρτημάτων αὐτοῦ.

181.
Ὁ ἀνθρώπος εἶναι ἀστατος καὶ πᾶσαν ἄλλου προθύμῳ δέχεται γνώμην, ἕνεκα τῆς κορυφότητος τοῦ νοῦ αὐτοῦ, ἢ τῆς ἀσθενείας τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ. Ἄλλ' ὑπάρχει καὶ ἄλλο ἀστασίας εἶδος συγγνωστοτέρας, διότι αἰτίαν ἔχει τὴν ἐκ τῶν πραγμάτων ἀηθίαν.

182.
Καθὼς αἱ τῶν φαρμάκων συνθέσεις περιέχουσι καὶ δηλητήρια, οὕτω καὶ τῶν ἀρετῶν αἱ κατασκευαὶ περιλαμβάνουσι καὶ κακίας, ἢ δὲ φρόνησις συγκριθεὶ καὶ μετριάξει τὸ ὄλον, μεταχειρίζεται δὲ αὐτὸ κατὰ τῶν δεινῶν τοῦ βίου περιστάσεων.

183.
Πρὸς ἔπαινον τῆς ἀρετῆς, πρέπει νὰ δηλογῶμεν ὅτι τὰ μέγιστα τοῦ ἀνθρώπου δυστυχήματα προέρχονται ἀπὸ τῶν κακούργημάτων αὐτοῦ.

184.
Ὁ ὁμολογῶν τὰ ἐλαττώματα αὐτοῦ, σκῆπτὸν ἔχει διὰ τῆς εἰλικρινείας αὐτοῦ ταύτης νὰ δυσωπήσῃ τὴν περὶ αὐτοῦ κακίαν τῶν ἄλλων γνώμην, ἢ νὰ διεμυφώσῃ αὐτὰ αὐτοῦ τὰ ἐλαττώματα.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

— Τίς ἐκτίσε τὸν κόσμον; ἤρῳα μὲ ἀπειλητικὴν φωνὴν πατὴρ τὸν δεκαετῆ υἱὸν του, εἰς τὴν ἱερὰν κατήχησιν ἐξεταζόμενον. Ὁ δυστυχὴς παῖς, φοβισμένος ἀπὸ τὰς καθ' ἐκάστην αὐστηρὰς καὶ διὰ ξύλου συνοδεουμένας τοῦ πατρὸς ἐρωτήσεις «τίς ἔσπασε τὸ ποτήριον; τίς ἀφῆκε κατὰ γῆς τὸ βιβλίον; κτλ.», καὶ συνειδημένος πρῶτον νὰ ἀρνήται τὸ πρᾶγμα, ἔπειτα δὲ νὰ τὸ δηλογῇ καὶ νὰ ζητῇ συγγνώμην, ἀπακρίθη τρέμων, «ὄχι ἐγώ, πατέρα.» — Μισρὰ ἀπάντησις· πρόσχε σ' ἐρωτῶ ἄλλη μίαν φορὰν καὶ ἄλλοίμηνον εἰς σέ, ἀν . . . τίς ἐκτίσε τὸν κόσμον; Τότε ὁ παῖς μὲ δακρυομένουσ ὀφθαλμούς καὶ μὲ φωνὴν διακεκομμένην, ἐν ἀποφύγῃ τὸν δαρμόν, ἤρχισεν «ἐγώ, πατέρα, ἀλλὰ δὲν τὸ ξανακάμνω.»

ἈΠΟΘΕΙΛΑΙ

Ὡς τοὺς φιλαργύρους δόθηκε αὐτῇ ἡ κατασχόνη, ἐπεθάρτυνται τὰ πλοῦτη τους, ἀρ' οὐ θαρτοῦν ἐκείνοι.

Ἦνε τῆ ὄντι εὐτυχὴς ἐκεῖνος, ὅπου λίγη ἀθρόατος ὄντας ἔφυγον, ὅταν δούλος ὕπνον νῆχη. Ἐκεῖνος ὅμως ἀγρυπνεῖ καὶ ἐς τὸ παχὺ τοῦ στρώμα, Ὁ δούλος δὲ ὕπνον βαθὺν κοιμάται καὶ ἐς τὸ γῆμα. Ἄλλ' αἱ φροντίδες αἱ πολλαὶ, τοῦ στομαχοῦ αἱ πόνοι, κατακεντῶν τὸν πλοῦσιον ἐς τὸ ἀπαλὸ σιντόνι. Τῶτ' ἤμπορεὶ ὁ πλοῦσιος νὰ κοιμηθῇ μίαν ὥραν, Ὅπουτάν φάγη ὅπιον ἢ ἔχη μανδραγόραν. (I. Ρίζος).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ τὸν μῆνα τοῦτον τὸ ἀτρούπλον Ουέρνερ ἀποπλέει ἐκ Νέας Ἰόρκης ἵνα ἐκτελέσῃ τὸν περίπλου τῆς γῆς. Ὁ περίπλους θὰ διαρκῆσῃ δεκαεὶ μῆνας, οἱ δ' ἐπιβάται κατὰ τὸ πλείστον εἶνε φοιτηταί. Τὸ περίεργον τοῦ περίπλου τοῦτου εἶνε, ὅτι ἐν τῇ πλοίῳ θὰ συντάσσῃται καὶ ἐκδίδεται ἐφημερὶς ἑβδομαδιαία, ἧτις ὀλοποστέλλεται εἰς τοὺς συνδρομητὰς ἐκ τῶν διαφόρων σταθμῶν ὅς θὰ ποιῇ τὸ πλοῖον ἐν Εὐρώπῃ, Ἀφρικῇ καὶ Ἀσίᾳ. Ἀμερικανικὴ ὄντως ἐπίνοις.

Ἡ Γουερκὸς ὑπουργὸς εἶπε κατ' αὐτὰς εἰς τὸν ἀνταποκριτὴν τοῦ «Νέου Ἐλευθέρου Τύπου»: Ἡ Ἑλλάς εἶνε ὡς ἡ μύια, ἡ ἐνοχλοῦσα τὴν παρειᾶν ἡμῶν ὅσον τὴν διώκομεν, τοσοῦτον ἐπανέρχεται αὐτῇ. Ἐπὶ τέλους θὰ ἐρεθίσῃ ἡμᾶς ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε, ὅπως τὴν φονεύσωμεν, θὰ καταφέρωμεν κτύπημα κατὰ τῆς ἰδίως ἡμῶν παρειᾶς.

Ἐκ τοῦ τελευταίου τεύχους τῆς Βρετανικῆς Ἐπιθεωρήσεως μεταφράζομεν τὰς ἐπομένους Ἀγγλιστανικὰς γνώμας, ἐξ ὧν καταφαίνεται πόσον διαφόρως ἡμῶν σκέπτονται περὶ τῶν κυριῶν οἱ ἀνθρώποι ἐκείνοι.

«Ἡ φρόνησις τῆς γυναικὸς εὐρίσκεται ὑπὸ τὴν πτέρναν τῆς.

«Παρθένον δύνασαι νὰ λάθῃς γυναῖκα τὴν νύκτα, ὅ ἐστι μὲ κλειστὰ μάτια, ὡς λέγομεν, ἀνεξετάστως. Χήραν δύνασαι νὰ λάθῃς τὴν ἡμέραν, ὅ ἐστι μετὰ προηγουμένην ἐξέτασιν» ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει ὄρα τοῦ ἡμερονυκτίου καὶ ἢ νὰ δύνασαι νὰ λάθῃς διεξευγμένην.»

«Κατ' ἔτος σχεδὸν τὴν ἐποχὴν ταύτην ἀναφίνεται παρὰ τῷ βασιλεῖ τῆς Βαυαρίας ἡ κατέχουσα αὐτὸν «σποραδικὴ μελομανία.»

Κατὰ τινα ἐπιστολὴν ἐκ Μονάχου ὁ βασιλεὺς κηρύττειλαν ἀφῆκε ἵνα ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ δικστήματι παρασκευασθῶσι δεκά παραστάσεις κεκλεισμένων τῶν θυρῶν τοῦ θεάτρου, μηδενὸς ἑτέρου θεατοῦ παρόντος ἢ αὐτοῦ καὶ μόνου. Μετὰ τὴν διδασκαλίαν ἐθνικῶν τινῶν δραμάτων θὰ διδαχθῇ δράμα τι γραφὴν ἐπιτήδες χάρον τοῦ βασιλέως ὑπὸ τοῦ ἐκ Μονάχου ποιητοῦ Σιθ, εἰς ὃν ὁ βασιλεὺς ἐπέβαλεν ὡς ἕσον ὅτι τὸ δράμα τοῦτο οὐδαμοῦ θὰ διδαχθῇ ἐν τῇ μέλλοντι,

ἀλλ' οὔτε ἐν Μονάχῳ εἰ μὴ αὐτοῦ καὶ μόνου παρόντος.

ἢ Βίς τὰ ἀνώτερα δημοτικά σχολεῖα τῆς Βασίως εἰσῆχθη πρὸ μικροῦ ἢ διδασκαλία τοῦ συνταγματικοῦ δικαίου ἢ κάλλιον, ὡς λέγουσιν ἐν Ἐλβετία, ἢ πολιτικῆ ἐκπαίδευσις. Ἡ μόνη πολιτεία τῆς Γερμανίας, ἐν ἣ ὑπῆρχε πρότερον ἢ τοιαύτη διδασκαλία ἦτο ἡ Βάδη.

ἢ Καθὰ ἐκ τῆς ἐσχάτως, ὑπὸ τῶν μελῶν τοῦ φιλολογικοῦ Συλλόγου «Παρνασσού», γενομένης ἀπογραφῆς ἐξήχθη, ὁ πληθυσμὸς τῶν Ἀθηνῶν, κατ' ἀκριβεῖς σημειώσεις ἀνέρχεται εἰς 70 χιλιάδας κατοίκων, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν προαστείων Κυψέλης, Σεπολίων, Πατησίων καὶ Κολοκυθῶν. Ἐκ τῆς ἀντιπαροβολῆς τῶν ἀποτελεσμάτων, τῆς ἐφετηνῆς ἀπογραφῆς καὶ τῆς τοῦ 1870, ἣτις ἀνεβίβασε τοὺς κατοίκους εἰς 48 χιλιάδας ἐξάγεται ὅτι κατὰ τὸ μεσολαβῆσαν ἑνναετὲς χρονικὸν διάστημα, ὁ πληθυσμὸς τῆς πρωτευούσης πῶς ἦτο κατὰ 28 χιλ. κατοίκων.

ἢ Δεινὸς λιμὸς ἀφανίζει τὴν Κοκαχάμπαν, ἐν τῶν εὐφορωτάτων διαμερισμάτων τῆς Βολιβίας. Πολλοὶ ἀποθνήσκουσιν ὑπὸ τῆς πείνης ὀκτὼ ἢ δέκα ἄνθρωποι τὴν ἡμέραν. Ἐν μικρῷ τινι χωρίῳ 206 ἀπέθανον ἐν εἰκοσιν ἡμέραις.

ἢ Μετὰ τὰ γενόμενα κατ' αὐτὰς πειράματα κατὰ τὸν πρὸς τοὺς Ζουλοῦ καὶ τὸν πρὸς τὸ Ἀφγανιστὰν πόλεμον ἡ βρετανικὴ κυβέρνησις διώρισεν ἐπιτροπὴν πρὸς διατήρησιν ἀερόστατων συγκροτημένην ὑπὸ εἰδικῶν μηχανικῶν.

ἢ Ἐν τῷ ἐν Βούλβιχ βασιλικῷ ναυστάθμῳ ἠμοδομήθη ἐπίτηδες κατάστημα, ἐν ᾧ καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα ἐδιδάσκοντο ἀξιωματικοὶ τε καὶ στρατιῶται τὰ τῆς κατασκευῆς τῶν ἀεροστάτων. Ἦδη δ' ἐξήλθον ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου τούτου τέσσαρα ἀερόστατα συνιστώμενα τὰ ἀεροναυτικὸν ὕλικόν τοῦ ἀγγλικοῦ στρατοῦ.

ἢ Ἐκδομήσαν δὲ καὶ κλίβανον φορητὸν πρὸς παρασκευὴν ὑδρογόνου ἐν ὥρᾳ πολέμου. Ἡ συσκευὴ αὕτη δυναμένη νὰ πληρώσῃ τὸ ἀερόστατον ἐν δώδεκα ὥραις ἐλκεῖ 8 1/2 τόννους.

Ἐκάλως δὲ οὐ θὰ κρατεῖται δέσιμον, οὕτως εἰπεῖν, τὸ ἀναβαίνον ἀερόστατον εἶνε διαμέτρου 12 ὑπεκατομέτρων καὶ ἀντῆχει εἰς ἐλξιν 3 τόννων χωρὶς νὰ κοπῇ. Περιλαμβάνουσι δὲ τὰ ἀερόστατα δύο ἄνθρωπους ὅταν ἀνυψοῦνται διὰ φωταερίου. Τὴν παρελθούσαν ἐβδομῆδα ἐδοκιμάσθησαν τὰ δύο ἀερόστατα, εἰσελθόντων ἐν αὐτοῖς καὶ τεσσάρων ἀνθρώπων. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἀνυψοῦντο πλησίον ἀλλήλων εὐρισκόμενα, ὥστε οἱ ἐπιβάται ἠδύναντο νὰ ανταλλάσσωσι σημεῖα, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἀπεμακρύνθησαν τοσοῦτον ὥστε κατέστη ἀδύνατος οἷα δῆποτε συνεννόησις.

ἢ Ἐν Χαλκίδι ἱατρὸς κ. Σόλων Χωματιανὸς δημοσιεύει ἐν τῷ Γαλιηῷ περιγραφήν νάνου

ἐν Βύβοια ζῶντος, ἐξ ἧς σταχυολογοῦμεν τὰ ἐπόμενα: Ἐν τῷ χωρίῳ Ἀφράτῃ, τοῦ δήμου Χαλκιδέων, ζῆ νάνος, γεωργός, Κλεομένης Π. Ἀναστασίου ὀνομαζόμενος. Ἄγει τὸ 26 ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, ἔχει ἀνάστημα 1¹/₂, 28, πρὸς δὲ ἀνάπτυξιν τοῦ σώματος συμμετρικὴν μὲν, ἀλλ' ὅλως παιδικὴν καὶ δυσανάλογον πρὸς τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ, βρεφικὴν ἀτέλειαν τῶν γεννητικῶν ὀργάνων καὶ ἀνάπτυξιν μαστῶν γυναικειαν. Ὁ ἐν λόγῳ ἄνθρωπος, μόνος ἐξ ὅλης τῆς οἰκογενείας τοῦ ἔτυχε τοιαύτης ἀτελοῦς ἀναπτύξεως.

Εἰς ΑΝΑΚΝΟΥΣΗΣ.

ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΡΙΒΩΤΙΟΝ

Κύριε Διευθυντὰ τῆς Ἑστίας,

Παρετήρησα ὅτι οἱ πλείστοι μεταχειρίζονται, ἐπὶ τῆς ἡμερομηνίας, ἀδιαφόρως τὴν μετοχὴν ἱσταμένου, προκειμένου περὶ πάσης ἡμέρας τοῦ μηνός. Τοῦτο δὲν εἶνε ὀρθόν. Οἱ ἀρχαῖοι μῆνες διηροῦντο εἰς τρεῖς δεκάδας, ἃν ἡ μὲν πρώτη (1—10) ἐκαλεῖτο μηνὸς ἱσταμένου ἢ ἀρχομένου, ἡ δευτέρα (11—20) μηνὸς μεσοῦτος, ἡ δὲ τρίτη (21—29 ἢ 30) μηνὸς λήγοντος, ἢ φθινοῦτος, ἢ ἀπόντος, ἢ παυομένου.

Ἐπομένως, μόνον κατὰ τὰς πρώτας δέκα ἡμέρας τοῦ μηνός ἐπιτρέπεται ἡ χρῆσις τῆς μετοχῆς ἱσταμένου.

Ἀδέξασθε κτλ.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 2 Ἰουνίου 1879. ΝΑΘΟΚΑΡΑΦΟΣ.

ΣΥΝΤΑΓΑΙ ΟΦΘΑΛΜΟΙ

4
Βιολάνη κυανῆ.

Καλὴν κυανὴν μελάνην κατασκευάζομεν διαλύοντες κυανόν τῆς Πρωσίας (bleu de Prusse) ἐν δευλικῷ ὄξει (oxide oxalique) καὶ ἀναμιγνύοντες μετ' ὀλίγου ὕδατος ἔχοντος ἐν αὐτῷ διαλυομένην ὀλίγην στετυρίαν (alum).

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Κύριε Διευθυντὰ τῆς Ἑστίας,

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἀπαντῶνται πολλοὶ κώνωπες καὶ εἰς αὐτὰ τὰ καφενεῖα καὶ τὰς πλατέας, ὄγληροὶ γινόμενοι εἰς τοὺς ζητούντας ἐκεῖ τὴν ἐσπέραν μικρὰν ἀναψυχὴν μετὰ τὴν ὑπερβολικὴν θέρημν τῆς ἡμέρας. Κατὰ τοῦ δυσφορήτου κνησμοῦ, ὃν ἐπιφέρει τὸ αὐθαδὲς κέντημα αὐτῶν, γρηαῖδες φίλος συνέστησέ μοι τὰς διὰ σιέλου ἐπιτριβὰς τοῦ ἠρεθισμένου μέρους ὀμολογῶ δὲ ὅτι παρευθὺς παύει πᾶν ἀλγεινὸν αἰσθημα, καὶ συμβουλεύω τὸ ὄλιγον μὲν ἀηδὲς ἀλλ' ἅπαντατε πρόχειρον φάρμακον.

Ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ ὀγδόῳ βιβλίῳ τῶν περὶ ζῶων ἱστοριῶν ἀναφέρει περὶ δηγμάτων τῶν θηρίων γράφει· «Ἔστι τοῖς πλείστοις αὐτῶν πολέμιον τὸ τοῦ ἀνθρώπου πτύελον.»

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 4 Ἰουνίου 1879.

Συνοδουμένης τῆς Ἑστίας.

ΑΘΗΝΗΣ—ΤΥΠΟΣ ΚΟΡΙΝΘΗΣ, ΟΔΟΣ ΜΑΥΡΑΔΟΣ ΚΑΙ ΝΙΚΗΤ' 16.